27 ліпеня 1990 года Вярхоўны Савет 12-га склікання прыняў Дэкларацыю аб дзяржаўным суверэнітэце БССР.

*На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...*
Якуб КОЛАС

№ 59 (4517)

28 ліпеня 2020 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Да ўвагі!

Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

Народная Воля

ПРАГНОЗ

У апошнія дні ліпеня і на пачатку жніўня надвор'е будзе халаднаватае.

Беларусы не выйдуць на Майдан, калі прэзідэнцкія выбары на апошнім этапе пройдуць чэсна, дэмакратычна і вынікі галасавання не будуць сфальсіфікаваны

ХТО І ЯК ЗМАГАЕЦЦА ЗА ГАЛАСЫ ВЫБАРШЧЫКАЎ...

Што хвалюе Аляксандра Лукашэнку?

Так віталі Аляксандра Лукашэнку ў Гомелі падчас адкрыцця новай паліклінікі.

У апошнія пару тыдняў Аляксандр Лукашэнка, які ў шосты раз балатуецца на пасаду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, не затрымліваўся ў службовым кабінеце. І, як заўважана, у любой рабочай паездцы па краіне ён калі не напрамую, то ўскосна закранае тэму выбараў. Адчуваецца, яго хвалюе тое, што ў грамадстве расце напружанасць. Падчас пікетаў альтэрнатыўных кандыдатаў, у незалежных сродках масавай інфармацыі многія людзі адкрыта выказваюць апасенні, што ўлада можа пайсці на фальсіфікацыю вынікаў галасавання, а гэта не выключае народных хваляванняў.

На добры лад, Аляксандру Лукашэнку і як дзейснаму Прэзідэнту, і як патэнцыяльнаму кандыдату трэба першнаперш супакоіць людзей. Для гэтага неабходна на ўвесь белы свет сказаць, што вінаватыя ў любым парушэнні Канстытуцыі і выбарчага заканадаўства пойдуць пад суд. Няхай члены Цэнтральнай выбарчай камісіі на чале з Лідзіяй Ярмошынай аб'едуць усю краіну і патлумачаць абсалютна кожнаму, хто будзе задзейнічаны ў правядзенні выбараў, менавіта такую суровую ўстаноўку зверху. Так, беларусам не патрэбен Майдан, беларусы хочуць чэсных, дэмакратычных выбараў.

Магчыма, электарат пачуе гэта з вуснаў А.Лукашэнкі 3 жніўня, у той дзень, калі ён выступіць з гадавым Пасланнем да беларускага народа і парламента. Пакуль жа ён звяртае ўвагу на іншае, а дакладней – на тое, што *«ўсялякія войны цяпер пачынаюцца з вулічных пратэстаў, дэманстрацый»*. Аб гэтым было сказана ў мінулую пятніцу пры наведванні 5-й асобнай брыгады спецыяльнага прызначэння, якая дыслацыруецца ў Мар'інай Горцы.

Разумныя людзі не маглі не звярнуць увагу на наступнае выказванне Аляксандра Рыгоравіча: *«Калі мне давялося вызначацца, якія Узброеныя сілы нам патрэбны, асабліва пасля 2010 года, я зразумеў, што трэба мець у запасе падрыхтаваных байцоў, часці ва Узброеных сілах. На ўсякі выпадак. Не пажадана, вядома, каб нам давялося звяртацца да Узброеных сіл. Але ўсякае можа быць. Прыкладам таго з'яўляюцца ЗША»*.

Хто ўважліва адсочвае падзеі ў Злучаных Штатах Амерыкі, можа сказаць: праводзіць паралель паміж сітуацыяй у нашай краіне і ЗША па меншай меры некарэктна. У нас абстаноўка напаляецца ў сувязі з многімі акалічнасцямі выбарчага працэсу, а там, за акіянам, пратэстны выбух асобных груп насельніцтва завязаны зусім на іншых рэаліях. Таму ці не лепш усім нашым кандыдатам у прэзідэнты аб'яднацца пад адным лозунгам **«Народу – чэсныя, справядлівыя выбары, Майдану – не!»**?

У той жа час, сустракаючыся з ваеннымі ў Мар'інай Горцы, Аляксандр Лукашэнка пастараўся завастрыць іх увагу на небяспецы магчымага Майдана. У якім, як быццам, зацікаўлены нейкія знешнія сілы. *«На Майдан, калі сваіх няма (у нас малавата «майданутых»), іх падцягнуць збоку. Гэта прафесійныя ваенныя, бандыты, якія спецыяльна рыхтуюцца, у асноўным у рамках ПВК* (прыватныя ваенныя кампаніі. – **Заўвага БЕЛТА**), *па ўсім свеце і зарабляюць вялікія грошы на правакацыях у тых ці іншых дзяржавах»*, – адзначыў А.Лукашэнка. А каб ніякім знешнім бандытам, правакатарам, распальшчыкам Майдана не захацелася пераступіць мяжу нашай роднай Беларусі, Аляксандр Рыгоравіч папазіраваў з аўтаматам у руках.

Вядома ж, дзейснага Прэзідэнта і кандыдата на чарговую кадэнцыю ў гэтай ролі хвалююць і многія іншыя праблемы. У апошнія дні ён правёў нараду з вышэйшымі кіраўнікамі эканамічнага блока, на якой вялася размова пра неабходнасць павышэння заробкаў працоўных, пра больш строгі кантроль за ростам цэн…

Што ж, выбарчая кампанія, як не аднойчы падкрэсліваў А.Лукашэнка, – лёсавызначальны экзамен і для яго, і для ўсяго беларускага народа. Трэба ўсім годна яго вытрымаць!

Віктар КАРАТКЕВІЧ.

У Мар'інай Горцы А.Лукашэнка ўзяў у рукі зброю.

Тысячы гамяльчан віталі Святлану Ціханоўскую

Не, мужчыны на такое не здольны. За тры дні аб'ехаць дзевяць (!) гарадоў і ў кожным правесці шматтысячны мітынг! У пятніцу – Глыбокае, Наваполацк, Віцебск, у суботу – Орша, Магілёў, Бабруйск, у нядзелю – Жлобін, Рэчыца, Гомель.

На такое здольны толькі жанчыны. А дакладней – кандыдат у Прэзідэнты Святлана Ціханоўская і яе спадарожніцы Марыя Калеснікава і Вераніка Цапкала, прадстаўнікі штабоў Віктара Бабарыкі і Валерыя Цапкалы, якім Цэнтральная выбарчая камісія адмовіла ў магчымасці працягваць удзел у палітычнай кампаніі. Як магнітам прыцягвалі яны людзей на пікеты. І паўсюдна выяўлялася ганебная загана: мясцовыя ўлады вызначылі для масавых акцый такія абмежаваныя пляцоўкі, што людзі тоўпіліся плячо ў плячо, а дзе-нідзе, каб пачуць і ўбачыць кандыдата на вышэйшую пасаду ў краіне, тую ж Святлану Ціханоўскую, хто-ніхто залазіў на дрэвы.

У Гомелі адбывалася нешта неверагоднае! Не па прымусе, а па добрай волі тысячы людзей сустракалі Святлану Ціханоўскую. Такога шматлюднага сходу ў горадзе над Сожам не было на працягу апошніх дзесяцігоддзяў.

І хто б яшчэ пару месяцаў таму мог падумаць, што на «подыуме» будзе стаяць такая прыгожая маладзіца, якая распачала сваю прамову чуллівымі словамі: *«Добры дзень, родны Гомель Сяргея Ціханоўскага!»* І ў адказ людзі сталі гучна скандзіраваць «Сяргей! Сяргей!».

Па-рознаму можна ставіцца да дзеянняў вядомага блогера, які ўжо амаль два месяцы пакутуе за кратамі, але пра многае сведчыць той факт, што яго жонка, якой па волі лёсу выпала роля, аб якой, магчыма, марыў ён сам, збірае на пікеты тысячы і тысячы чалавек. Калі падчас першых «выхадаў у людзі» адчувалася, што Святлана крыху не ўпэўнена ў сваіх аратарскіх здольнасцях, то з кожным чарговым пікетам яе голас робіцца больш спакойным і ўражальным. Як заўважылі многія, у Гомелі яна выступіла з надзвычай пранікнёнай прамовай. І восем-дзесяць тысяч чалавек, якія сабраліся не толькі на спецыяльна адведзенай пляцоўцы, але і за сцэнай, на іншым баку дарогі, падтрымлівалі яе дружнымі воклічамі «Жыве Беларусь!», «Верым! Можам! Пераможам!», «Любім! Можам! Пераможам!», «Света! Света!», «Перамен!», «Свабоду!».

Кандыдат у Прэзідэнты спадарыня Ціханоўская гаварыла пра тое, што хвалюе многіх. Галоўны яе тэзіс – беларусы маюць права на свабодныя і справядлівыя выбары, але, на жаль, як сведчыць першы этап кампаніі, улады робяць усё, каб найвышэйшую ў краіне пасаду пакінуў за сабой іх вылучэнец. Таму яна, калі атрымае перамогу, праз паўгода прызначыць новыя прэзідэнцкія выбары, якія пройдуць дэмакратычна, у строгай адпаведнасці з заканадаўствам.

Святлана некаторы час жыла ў Гомелі. У абласным цэнтры засталася 72-гадовая маці Ціханоўскага, на яе лецішчы недалёка ад горада сілавікі пасля арышту Сяргея ўчынілі ператрус з вядомым усім вынікам. Святлана Ціханоўская сказала, што яе сын даведаўся пра арышт бацькі з інтэрнэту і па-даросламу прызнаўся, што баіцца за маці. *«Мы не павінны жыць у краіне, у якой дзеці баяцца»*, – лічыць Святлана.

На думку Ціханоўскай, улады, кінуўшы ў турму моцных мужчын – прэтэндэнтаў на пасаду Прэзідэнта Віктара Бабарыку і Сяргея Ціханоўскага, выкінуўшы на сметніцу больш як палову подпісаў беларусаў у падтрымку Валерыя Цапкалы, пралічыліся. *«За кожным моцным мужчынам стаіць моцная жанчына»*, – прамовіла Святлана і тут жа заклікала беларусаў, у тым ліку і тых, што жывуць у замежжы, не хадзіць на датэрміновае галасаванне, а выказаць сваю волю толькі ў асноўны дзень выбараў – 9 жніўня.

Мікрафон узяла прадстаўнік штаба Віктара Бабарыкі Марыя Калеснікава. Яна звярнула ўвагу гамяльчан на тое, што многія групы насельніцтва ледзь-ледзь зводзяць канцы з канцамі, маючы мізэрную пенсію і маленькія заробкі. І тое, што людзі мірна пратэстуюць супраць існуючай улады, якая шмат абяцае, але не трымае слова, гэта заканамерна. Але выклікае ганьбу, што міліцыя, якая павінна абараняць грамадзян, брутальна затрымлівае іх і кідае за краты. *«Ці ж гэта нармальна?!»* – пытаннем-рэфрэнам заканчвала Калеснікава кожны свой пасаж. І ўдзельнікі мітынгу ў адным парыве скандзіравалі «Не!».

– *Паглядзіце на нараджальнасць у нашай краіне. У мінулым годзе Беларусь устанавіла новы антырэкорд: у нас нарадзілася столькі дзяцей, колькі ў 1945 годзе, калі наша краіна выкараскалася з вайны*, – эмацыйна падкрэсліла Марыя Калеснікава, дадаўшы: – *Ці ж гэта нармальна?!*

Што і казаць, праблем у Беларусі наспела шмат. І, паводле меркаванняў выступоўцаў і ўдзельнікаў мітынгу, краіна не можа станоўча развівацца без радыкальных мірных перамен. І арганізатары акцыі пацвердзілі, што менавіта на гэта настроены мільёны грамадзян – нягледзячы на з'яўленне двух правакатараў з мегафонамі, усё адбылося спакойна, цывілізавана.

Калі сцямнела, гамяльчане запалілі фанарыкі сваіх мабільных тэлефонаў. Пад незвычайным уражаннем яны разыходзіліся ў 22 гадзіны.

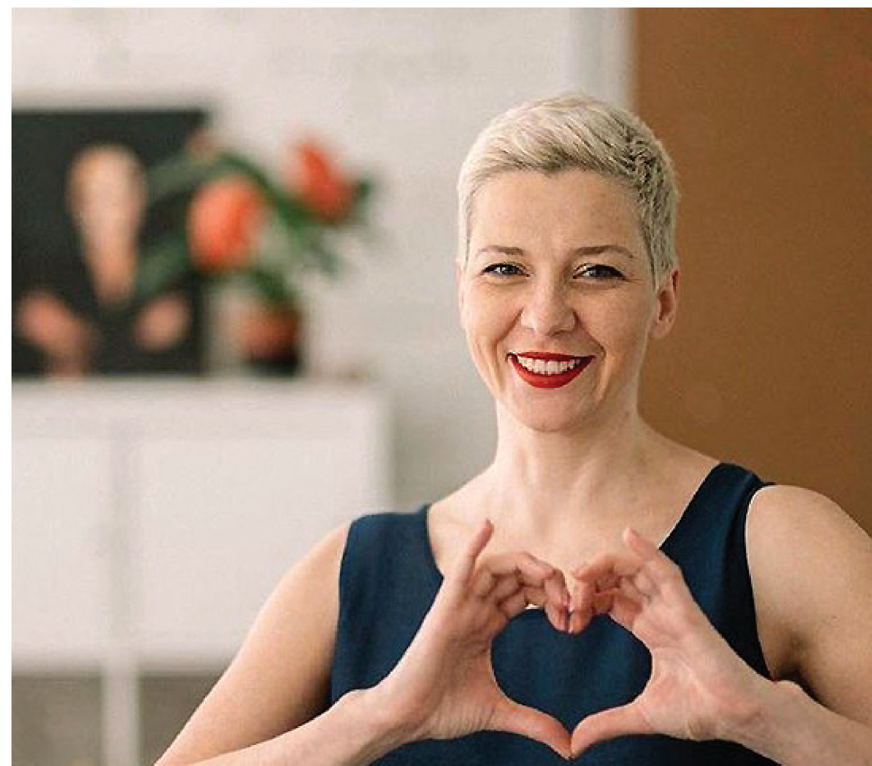
Антон САВОСЦЕНКА.

Фота Надзеі Бужан (NN).

ЗНАКОМЬТЕСЬ!

Просто Мария

От Президентского оркестра до предвыборного политического штаба

Ее имя сейчас чуть ли не у всех на устах – **Мария КОЛЕСНИКОВА**. В объединенном штабе кандидата в президенты Светланы Тихановской на предвыборных мероприятиях, которые сейчас проходят по стране, Мария представляет штаб экс-банкира Виктора Бабарико, упрятанного в темницу. Уверенная, улыбчивая, невероятно привлекательная – вот что мы видим на картинках. А что за ними?

Эта молодая женщина ворвалась в медиапространство совсем недавно и так стремительно, что многие даже растерялись. Но сегодня время выдвигает на первые роли молодых женщин Беларуси! И надо как можно больше узнать человека, которому судьба доверила исполнять соло в предвыборной кампании 2020 года. Но, забегая вперед, сообщу, что Мария Колесникова – профессиональный музыкант. Так что не приходится сомневаться, что у нее отличный слух – как музыкальный, так и политический.

– Вы знаете, про вас некоторые теперь говорят: «Наша белорусская Хакамада».

– Короткими стрижками сошлись?

– Не только. Скорее харизмой и умением вовремя подставить мужчине плечо. Но у Хакамады есть выражение: женщина должна иметь огромное терпение, как хобот у слона, и такую же толстую кожу. Трудно работать с мужчинами?

– Я очень терпеливый человек, и с Хакамадой во многом согласна. Возможно, она одна из моих ролевых моделей, если вспомнить, как Ирина приходила в политику. Целеустремленность таких женщин вселяет уверенность.

– Но ошибки ее и товарищей вы тоже, надеюсь, проанализировали? Белый самолет, кожаные кресла…

– Конечно. Но времена все-таки меняются, общество меняется. Россия и Беларусь – это разные государства, мы от наших соседей очень отличаемся: по менталитету, даже по отношению к бытовым вопросам.

– Как вы думаете, за какие черты характера Виктор Дмитриевич Бабарико пригласил вас в штаб и сделал его начальником?

– Нет, я не начальник, я – представитель штаба Бабарико. Условно говоря, его лицо. Вы же видели сейчас, сколько активных ребят работает у нас в штабе. Это очень ответственные, деятельные люди. У нас вообще предельно горизонтальная структура, она была так выстроена еще вместе с Виктором и Эдуардом Бабарико. Почему выбрали меня? Начну с того, что предыдущий год мы очень плотно работали с Виктором Дмитриевичем над проектами для культурной платформы ОК16, которой я руководила, и, естественно, мы довольно хорошо узнали друг друга и те ценности, которые считаем в жизни приоритетными. Это прежде всего ценность человеческой жизни и свободы творчества в самом широком смысле.

(Окончание на 2-й стр.)

ОТКРЫТЫМ ТЕКСТОМ

Александр КЛАСКОВСКИЙ

Кому чесать репу…

Такого не прогнозировал никто – что на финише этих выборов суровому белорусскому вождю будет противостоять домохозяйка, повторяющая, что она не политик. И самое главное – что при этом наверху будут чесать репу: а не дали ли маху с ее регистрацией? И не снять ли ее перед голосованием от греха подальше?

В последние дни предвыборные митинги кандидата в президенты Светланы Тихановской с успехом прошли в Борисове, Глубоком, Витебске, Орше, Могилеве и других городах. Например, в райцентре Глубокое 24 июля собралось более тысячи человек. В пересчете на масштаб Минска это тысяч сто. Несколько тысяч в Борисове 23 июля, около трех тысяч в Орше и шести тысяч в Бобруйске в минувшую субботу – тоже весьма прилично.

Тихановская: «Жыве Беларусь!»

Примечательно, что в Орше Тихановская сделала запевку своей речи на белорусском языке и произнесла святой для старой оппозиции лозунг «Жыве Беларусь!» Также она подчеркнула, что этот город белорусы всегда упоминают с гордостью. Желающие могли уловить аллюзию на битву 1514 года под Оршей, когда было разгромлено войско Московского княжества.

А в Могилеве и Бобруйске на белорусском говорила Мария Колесникова, координатор штаба Виктора Бабарико. (Для тех, кто в танке: штабы не зарегистрированных кандидатами Бабарико, Валерия Цепкало и зарегистрированной Тихановской объединились, тем самым заметно усилив ее кампанию.) На митингах становится больше бело-красно-белых флагов (хотя видны и официальные красно-зеленые, что тоже симптоматично: видимо, перетекает электорат Лукашенко), людей поощряют скандировать «Верым, можам, пераможам!».

Очевидно, что объединенный штаб учится, делает выводы из критики. В частности, налицо попытка привлечь национально ориентированную публику, часть которой сокрушалась в соцсетях, что, мол, вся агитационная кампания Тихановской и ее «боевых подруг» (так они сами себя называют) Колесниковой и Вероники Цепкало (жены Валерия Цепкало) ведется на русском.

Поначалу команды Бабарико, Цепкало и Тихановской очевидно старались в пиаровском плане отделить себя от традиционной оппозиции, чтобы не ассоциироваться с догматизмом некоторых ее лозунгов, склонностью к внутренним распрям и особенно – с длинным шлейфом поражений.

Кое у кого из политических неофитов проскальзывали и нотки высокомерия: мол, мы за считаные недели добились того, чего вам не удавалось на протяжении 26 лет правления Лукашенко. В свою очередь битые кадры старой оппозиции предупреждали: погодите, еще получите свое.

И действительно, эти три команды, триумфально собрав подписи за выдвижение своих кандидатов, попали под жесточайшую раздачу. Блогера Сергея Тихановского посадили за решетку еще в мае (собственно, вместо него и пошла на выборы жена Светлана), похватали его сподвижников, затем упрятали в следственный изолятор КГБ Бабарико. В пятницу стало известно, что бывшему руководителю «Белгазпромбанка» выдвинули еще более суровое обвинение. Теперь ему светит уже не до семи, а до 15 лет лишения свободы.

Еще одного неожиданного соперника Лукашенко на этих выборах – бывшего дипломата и директора Парка высоких технологий Цепкало, возможно, спасло от ареста лишь бегство с двумя детьми за границу. Во всяком случае, он говорит, что о сгустившихся тучах его предупредили хорошие люди из двух силовых ведомств.

Неофиты и старая оппозиция пытаются найти общий язык

Правда, отъезд Цепкало именно в Россию усилил подозрения тех, кто видит за политическими неофитами нынешнего сезона руку Москвы. А такого рода подозрения культивируются не только официальной пропагандой, но и некоторыми представителями национально ориентированной оппозиции (в частности, об «авантюре группировки «Газпрома» говорит лидер Консервативно-христианской партии – БНФ политэмигрант Зенон Пазьняк), и отдельными экспертами.

Действительно, бэкграунд Цепкало, как и Бабарико, и Тихановского, связан с Россией. Правда, в ситуации, когда понадобилось спасаться от грозивших в Беларуси опасностей, выбор направления мог объясняться отнюдь не политической привязкой, а открытостью границы с восточной соседкой.

Но объединенному штабу достается и за другое. В стилистике кампании Тихановской иным придирчивым наблюдателям видится влияние российских политтехнологов. Например, белые браслеты, которые рекламирует как отличительный знак сторонников перемен Вероника Цепкало, напоминают белые ленты участников российских протестов 2011–2012 годов (этих людей так и звали: белоленточники). А тут еще сообщество InformNapalm распространило сведения о поездке Тихановского в аннексированный Крым в 2017 году…

Короче, объединенный штаб решил достаточно четко обозначить в выступлениях женского трио на митингах национальный акцент. Посмотрим, насколько это впечатлит недоверчивых.

В любом случае мы уже видим элементы сотрудничества политических неофитов со старой оппозицией. Кампанию Тихановской поддерживают люди из Объединенной гражданской партии, христианские демократы. Ольга Ковалькова, сопредседатель оргкомитета по созданию партии «Белорусская христианская демократия» и бывшая участница неудавшихся праймериз правоцентристов, возглавила организационный отдел штаба Тихановской. Голосовать 9 августа за Тихановскую рекомендовала своим членам и сторонникам Белорусская социал-демократическая партия (Грамада).

После 9 августа, когда Лукашенко с большой долей вероятности обеспечит себе новый срок (другой вопрос – какой ценой), возможно дальнейшее сближение новой волны (тех, кто не уедет и не впадет во фрустрацию) и традиционной оппозиции.

Первые, как можно предположить, захотят закрепиться на политическом поле. А зарегистрировать новую партию или движение оппозиционного толка у нас – гиблый номер. С другой стороны, старой оппозиции нужно кардинально реформироваться, отказаться от ряда догм, пополняться свежими силами, иначе она рискует стать окончательно не интересной широким массам. Так что точки соприкосновения можно найти.

Рядовые граждане не грузятся конспирологией

Между тем другая часть конспирологически мыслящей публики подозревает, что кампания Тихановской плотно опекается белорусскими властями и спецслужбами. Мол, эффектное женское трио помогает режиму сделать явку на избирательные участки, а наивный электорат клюет на инсценировку.

Однако такие версии гуляют в основном в политизированном сегменте соцсетей. В реале мы видим действительно сильную поддержку этого кандидата, неожиданно ставшего альтернативой Лукашенко в чистом виде. Тихановской нет нужды представлять детализированную программу с видением преобразований в экономике, социалке и т.д. Она трактует свою миссию предельно просто – сменить бессменного президента, освободить политзаключенных и организовать новые, честные выборы с участием тех, кого сейчас за политику бросили за решетку.

Особенность нынешней избирательной кампании в том, что многие из так называемых простых (как иные выражаются – мыслящих желудком) людей осознали: без смены власти и запуска нормального механизма ротации властных элит не будет и материального благополучия. Отсюда – феномен «подписной революции» (огромные очереди к пикетам в период сбора подписей за альтернативных претендентов), отсюда – колоссальный интерес к приезду Тихановской и ее «боевых подруг» в небольших городах.

Ее эмоциональное, проникнутое позитивом, вызывающее искренний отклик общение с народом выгодно контрастирует с официозными мероприятиями главы государства, который предпочитает собирать на встречи «актив» (то есть номенклатуру) и объезжать элитные воинские части.

Намеки же Лукашенко на то, что армия может быть использована для подавления внутренних волнений, – очередной его грубый пиар-провал после весенних высказываний на тему коронавируса, которые также глубоко возмутили и оскорбили многих.

Поможет ли президенту послание?

Пропагандистские трели про якобы всесокрушающий ритинг Лукашенко выглядят неуклюжими. Спасая ситуацию, он решил вбросить термоядерную дозу пиара в общество 3 августа. Парламентариев созывают на внеочередную сессию в непривычное летнее время. В этот день официальный лидер выступит с посланием народу и Национальному собранию – в нынешнем году это послание не было представлено, как обычно, по весне. Фактически Лукашенко будет презентовать свою предвыборную программу.

Но в этой речи вряд ли будут обещаны настоящие реформы. Своей враждебности самой их идее президент не скрывает. Хотя можно допустить, что какую-то риторику о преобразованиях (типа обновления Конституции) спичрайтеры предусмотрят.

Самое же главное – мы наверняка не услышим из уст бессменного президента заявления в духе хрестоматийной фразы «я устал, я ухожу». А в таком случае все его послание будет для сторонников перемен пустым звуком. Уже как минимум десятилетие страна в полном застое. И вырвать ее из болота, как становится очевидно все большему числу белорусов, способна лишь новая власть.

Да, у Лукашенко пока достаточно грубой силы, чтобы сейчас задавить протест. Но мысль, что власть надо менять, все равно будет сидеть гвоздем в голове уже не только у записных оппозиционеров, но и у множества тех, кто доселе политикой не интересовался.

(naviny.by)

ЗНАКОМЬТЕСЬ!

Просто Мария

От Президентского оркестра до предвыборного политического штаба

(Окончание. Начало на 1-й стр.)

– Но все-таки что подкупило известного банкира в вашем характере, как вы думаете?

– Возможно, то, что я имею силы твердо отстаивать свою точку зрения, не боюсь говорить, что думаю. Порой я, понимая, что остаюсь в меньшинстве, все равно дискутирую до конца. Даже лично с Виктором Дмитриевичем. Но в этом уже именно его сильная сторона как руководителя: не подминать под себя, а дать возможность профессионалам работать самостоятельно, до конца реализовывать свой потенциал.

– Вы по жизни отдали музыке, теперь занимаетесь политикой. Между этими сферами человеческой деятельности, по-моему, огромная дистанция.

– В Беларуси невозможно заниматься творчеством и вообще любой деятельностью и не попасть в политику. Все на ней завязано. Это иллюзия, что политика кого-то не касается. Она касается абсолютно всех и во всех сферах деятельности. Любой человек – от заведующей детским садом до руководителя крупной IT-компании – все полностью зависят от решений, которые принимает правительство, власть. В творчестве это еще заметнее, потому что когда есть цензура, то у артиста, музыканта, художника нет ни одного шанса свободно себя выразить. Все великие открытия – это творческий труд внутренне свободного человека: от создания автомобиля, как это сделал Даймлер в конце XIX века, до создания айфона или изобретения интернета.

– И вам не жалко оставлять наработанную годами, политую потом музыкальную ниву?

– Оставлять? У меня до 2022 года вообще-то расписаны концерты, например. Я ведь закончила Академию музыки, потом ассистентуру-стажировку по флейте и дирижированию. Потом еще в Германии я получила два образования – магистр старинной и современной музыки.

– Можно узнать, как жизнь вас связала с таким эксклюзивным инструментом, как флейта? Девочек обычно отдают на фортепиано…

– А это в том числе связано с политикой. В белорусской системе образования при поступлении в музыкальную школу есть ограничения по возрасту. Мне было 9 или 10 лет, и это для начала занятий на фортепиано было поздно – почему-то кто-то именно так определил. А я считаю, что каждый человек в любом возрасте может начать заниматься фортепиано, рисованием, программированием и чем угодно. Но наша система очень иерархична по сути. Так что меня в 9 лет приняли только на флейту. Предложили, впрочем, два варианта: флейта или баян. Родители выбрали духовой инструмент, потому что я в то время болела астмой, и им казалось, что это мне хоть чем-то поможет.

– Флейта в руках у девушки – это еще и красиво. Но очень тяжело, мне кажется, а?

– Любой инструмент тяжел по-своему, но духовые особенно, верно. Хотя если сразу учишься по правильной технологии, то все преодолимо. В европейских странах, например, можно часто увидеть 10-летних девочек, которые играют на тромбоне.

– Эффектно. А где живут ваши родители?

– Папа живет в Минске, он инженер, а мама, к сожалению, год назад умерла.

– Извините! Сочувствую вам.

– Еще у меня есть родная младшая сестра, она уже замужняя. Мы очень близки, сильно друг друга поддерживаем. Вообще у нас очень дружная семья, и двоюродные, и троюродные – мы все вместе.

– Что сказал семейный совет о трансформации артистки в политика?

– Папа сразу поддержал. Когда был наш первый митинг в Минске 14 июля, он пришел и подарил каждой из нас – Светлане, Веронике и мне – по букету красно-белых роз.

– Как думаете, кому из семьи вы обязаны своим волевым характером?

– Думаю, всему нашему роду – и бабушкам, и дедушкам, всем. Они смогли пережить военные годы, оккупацию, тяжелый период восстановления, а это с нашими испытаниями не сравнить. И когда мы слышим от действующей власти, что женщина не может взять на плечи какую-то ношу, ничего, кроме усмешки, это не вызывает: просто вспомните, сколько вынесли белорусские женщины в нашей истории, какие подвиги совершали!

– Как вы попали на учебу в Штутгарт? И зачем – вы и так получили отличное образование?

– Мне было 25 лет, в музыкальном плане я закончила в Беларуси все, что могла, и очень благодарна своим преподавателям. Но, к сожалению, наша система образования давно застывшая, несовременная, несмотря на то, что есть преподаватели – настоящие герои. Они все равно воспитывают хороших музыкантов. Почти в каждом европейском оркестре есть белорусский музыкант, и не один! А поехала я в Германию потому, что мне было интересно. К тому времени я уже поработала во многих известных коллективах: в оркестре у маэстро Финберга, в президентском оркестре и даже в Оперном на каких-то проектах. Все попробовала. Но хотелось нового и большего, все-таки искусство развивается ежедневно, это не застывшая субстанция.

– И даже классика?

– Ну, играть Моцарта невозможно так же, как 150 лет назад. И, собственно, мы на самом деле не знаем, как исполняли свою музыку Моцарт, или Бах. Мы можем только догадываться. Почему, прежде всего, я и поехала в Германию: чтобы научиться играть старинную музыку на исторических инструментах. Это дико интересно! Я начинала этому обучаться здесь у маэстро Зубова, много играла с его коллективом «Камерные солисты Минска».

– Говорят, что у вас теперь немецкий паспорт.

– Нет, паспорт у меня белорусский, могу показать! Только серия PP – с видом на жительство.

– Знаю, что у вас есть немалый педагогический стаж. Эта работа принесла что-то в копилку личности?

– Я начала преподавать с 17 лет, с третьего курса музыкального колледжа, и трудовая книжка у меня есть. И в Германии преподавала. У меня 20 лет педагогического стажа.

– Это ценный опыт, не правда ли?

– Конечно. Это очень сильно развивает эмоциональный интеллект, учит лучше понимать детей и взрослых, доносить до людей информацию так, чтобы они тебя понимали.

– Скажите, а вы не боитесь, что политика заберет у вас личную жизнь?

– Политика? А искусство, думаете, не так же безжалостно к своим служителям? Я очень много лет уже работаю без выходных, у меня нет твердого графика, нет суббот и воскресений, чтобы погрузиться в домашние дела.

– А фартук у вас на кухне есть?

– Нет, точно нет. Но я умею готовить!

– То есть о личной жизни вы на время забыли?

– Ответственность сегодняшнего дня намного важнее для меня, чем все личное.

– Скажите, какой полезный совет вы помните до сих пор?

– Ничего не бояться. Если вы считаете, что есть что-то важное, ради чего стоит бороться, надо это делать.

– А вам сейчас не страшно за свою жизнь?

– Я разве произвожу такое впечатление?

– Ну, вы же артистка, еще и педагог, умеете держать себя в руках.

– Это тоже правда. Чего я точно боюсь, так это того, что если мы не приложим максимум усилий, то не построим новую страну. Вот это будет страшно. Потому что тогда Беларусь, образно говоря, укатают в асфальт, здесь не останется ничего живого на ближайшие 25 лет. А в третьем тысячелетии каждый год промедления – это катастрофа. Мир вокруг нас стремительно меняется, и Беларусь – уникальная страна, которая может стать полноценной частью европейского общества. Мы трудолюбивы, любим порядок. Мы, белорусы, очень спокойны, у нас нет гордыни, чтобы доказывать, что мы лучше кого-то. Мы самодостаточные. И это все говорит о том, что по своему духу мы абсолютно европейская нация.

– Я читала, что вы занимались серфингом. Научились быстро?

– Нет… Вот где было страшно… Я очень много падала. Было тяжело и поэтому очень интересно.

– А кикбоксинг, которым вы стали заниматься в Минске? Это замена серфингу?

– Нет, но тоже дико сложно. И интересно, потому что выводит тебя за привычный быт. Уроки кикбоксинга – как давать отпор или держать удар – очень сильно помогают в дальнейшем психологической стабильности.

– То есть не ради фигуры пошли в кикбоксинг?

– Больше всего веса я сбросила за последние два месяца. Так что мой совет тем, кто сильно печется о фигуре: идите в политику.

– Вы любите комплименты?

–Да. В какой-то момент даже научилась их спокойно воспринимать, потому что раньше страшно стеснялась и краснела. А теперь и сама не устаю их раздавать, потому что это очень поддерживает любого человека.

– Вы подаете милостыню?

– На улице, честно скажу, нет. Я адресно помогаю людям. Но рекламировать себя и проекты, куда перечисляю деньги, не стану.

– Какое художественное произведение произвело на вас самое большое впечатление за последнее время?

– В феврале в Штутгарте я побывала на премьере уникальной музыкально-драматической постановки «Борис», либретто которой основано на произведении Светланы Алексиевич «Время секонд-хэнд». Она о том, что прошлое никогда не заканчивается, оно только меняет свои одежды. Классическую музыку оперы «Борис Годунов» Модеста Мусоргского модернизировал современный композитор Сергей Невский. Это очень сложная и очень интересная постановка. Я несколько раз ходила ее слушать и смотреть, успела до карантина. Это из моих последних художественных потрясений. Наши литераторы интересны миру – понимаете, насколько мы, белорусы, себя еще недооцениваем? То же самое и с белорусской музыкой, и с изобразительным искусством: на Западе оно порой более востребовано, чем дома.

– А какая культурная афиша в Минске точно привлечет ваше внимание?

– Все афиши культурной платформы ОК16! Конечно, я по-прежнему люблю и классическую музыку, но в Беларуси она… слишком классическая: застывшая, законсервированная.

– Скажите, когда Виктор Дмитриевич выйдет на свободу, вы готовы к тому, что вам, может быть, придется уйти не то что на вторые роли, а гораздо дальше?

– Да! Конечно! Когда Виктор Дмитриевич будет на свободе, мы обнимемся, поговорим на наши любимые темы, а потом я уйду в какое угодно закулисье. Лишь бы только это делу помогло.

Елена МОЛОЧКО.

ПАЗІЦЫЯ

Каб не размываць электарат

Раней штаб Сяргея Чэрачня падаў заяўку на правядзенне 138 пікетаў у Мінску, але ніводнага з іх не будзе.

– Такое рашэнне прынята, каб не размываць той электарат, які прыходзіць на сустрэчы са Святланай Ціханоўскай, – *тлумачыць кандыдат у прэзідэнты.* – Мы з ёй, скажам так, салідарны.

– Чым тады плануеце заняцца ў бліжэйшыя дні?

– Буду даваць інтэрв'ю, прэс-канферэнцыі, удзельнічаць у дэбатах. У асноўным будзем працаваць анлайн. Каб тыя людзі, якія хочуць бачыць канструктыўных кандыдатаў, маглі задаць пытанні па хвалюючых тэмах і атрымаць на іх адказы.

– Але што перашкаджала вам адначасова і пікеты ладзіць?

– Тая аўдыторыя, з якой зараз працуе Святлана, якраз і наведвае пікеты. Гэта не аўдыторыя, таму не варта ўносіць разлад у іх устрыняцые сітуацыі.

Наша мэтавая аўдыторыя – гэта больш тыя людзі, якія сядзяць у кабінетах ці ў офісах за экранам манітора. Таму і выбралі такі фармат зносін з імі.

Сяргей ЗАБЛОЦКІ.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Андрэй ДЗМІТРЫЕЎ:

«Не мерацца сіламі, а ўсім разам мабілізоўваць электарат»

Пакуль Святлана Ціханоўская збірае падчас сустрэч з выбаршчыкамі шматтысячныя мітынгі, «Народная Воля» пацікавілася, чым займаюцца астатнія так званыя альтэрнатыўныя кандыдаты.

Паводле слоў Андрэя Дзмітрыева, ён і яго каманда збіраюцца арганізаваць 214 пікетаў, з іх у Мінску – 145.

– Асабіста я ўжо правёў каля 15 сустрэч з выбаршчыкамі ў розных месцах, і асобна выстаўляюцца пікеты, – кажа мой суразмоўца. – На гэтым тыдні плануем ахапіць каля 20 гарадоў.

Мы прыдумалі новы фармат, які называецца «прагулка з кандыдатам». Напрыклад, прыязджаем у малыя гарады і папярэдне ўказваем маршрут, па якім я буду ісці, раздаваць улёткі і размаўляць з людзьмі. І, ведаеце, цаню кожнага, хто прыйшоў на сустрэчу са мной.

– Святлана Ціханоўская збірае шматтысячныя мітынгі, а на вашы сустрэчы прыходзіць усяго некалькі дзясяткаў чалавек. Разумееце, які ў вас рэальны рэйтынг?

– Я разумею, што сёння Святлана знаходзіцца, так бы мовіць, у фаворы ў людзей, яна для іх надзея на перамены. Але я ведаю шмат тых, хто і мне піша і кажа: «Мы, Андрэй, будзем галасаваць менавіта за вас. Калі вы здымеце сваю кандыдатуру, то мы таксама не будзем браць удзел у выбарах».

Таму, на мой погляд, на сёння галоўная задача – не мерацца сіламі, а ўсім разам мабілізоўваць электарат, ісці галасаваць, каб у другім туры падтрымліваць адзінага кандыдата ад альтэрнатыўных сіл.

Мы са штабам Ціханоўскай адзіныя ў мэтах. Тое, што я казаў падчас рэгістрацыі кандыдатаў пра выбары і палітвязняў, затым паўтарылі і аб'яднаныя штабы Віктара Бабарыкі, Валерыя Цапкалы і Святланы Ціханоўскай. А зараз нам патрэбна каардынавацца ў дзеяннях.

Мы ўжо прапанавалі шэраг сумесных ініцыятыў – напрыклад, правядзенне адзінага пікета-канцэрта ў падтрымку палітвязняў, каардынацыю давераных асоб па краіне. Праўда, нам пакуль нічога не адказалі.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

СМЕХАТУРА

Рэбус Ганны Канапацкай

Кандыдат у Прэзідэнты Ганна Канапацкая не падала ніводнай заяўкі на правядзенне пікетаў падчас агітацыі, а затым пацвердзіла, што сустрэч з выбаршчыкамі ў такім фармаце не будзе.

Між тым ужо ўсім стала вядома, што яна ўсё-такі плануе паездкі па рэгіёнах. Але яе прэс-сакратар **Таццяна Палякова** пры гэтым заявіла, што загадзя анансаваць сустрэчы не плануецца.

Віктар ШПАК.

ОТКРОВЕННЫЙ РАЗГОВОР

Владимир ДЕЛЕНДИК: «Действия ОМОНа помогают людям ненавидеть власть…»

Зачем чиновники врут президенту? Почему нельзя ломать носы журналистам? Действительно ли надо уравнять зарплаты госпредприятий и частников? И сдадут ли спецслужбы страну? Об этом ранним утром за чашкой кофе мы поговорили с бывшим депутатом Палаты представителей, известным белорусским бизнесменом Владимиром Делендиком. Он, как обычно, не лез за словом в карман – говорил, что думает.

«БРСМ и «Белую Русь» – ликвидировать»

– Владимир Викторович, как вы оцениваете то, что в последнее время происходит в Беларуси? Кризис?

– На мой взгляд, в стране нет острого политического кризиса. Есть вспышка, которая, если ничего не предпринять, через год или два может перерасти во что-то большее.

Сейчас на протесты выходит немало молодых людей. Мне понравилось, как один парень объяснил, почему хочет уехать из Беларуси. Он сказал примерно так: «А что мне в этой стране делать, какие здесь перспективы? У меня нет бизнеса, нет нормальной работы и достойной зарплаты». Конкретно сказал: власть сегодня ничего не предлагает молодежи. К сожалению, он прав. И это та тема, которую упустили БРСМ, «Белая Русь». Я вообще ликвидировал бы эти организации, они не отвечают духу времени. Много вопросов у меня к идеологам и ректорам вузов, которые подлизывают властям предержащим, объявляя, сколько у них студентов вступили в БРСМ. А зачем туда вступать ради галочки, имея совершенно другие взгляды на жизнь? Чтобы потом на площадь идти?

Я считаю, нужно дать свободу молодежи, помочь реализоваться, заработать капитал. Допустим, до 25–26 лет дать возможность развивать любой вид бизнеса, не брать налогов, если прибыль не превышает 25–50 тысяч долларов. Если выше – постепенно увеличивать налоговую нагрузку. Они будут брать на работу других людей. Разве это плохо?

Не надо никого насильно после университета распределять, дайте людям свободу! После окончания вуза молодые люди уже будут знать, что им делать, у них будет конкретный интерес.

На том же МАЗе не надо держать столько людей. Пусть идут в предпринимательство!

– Но если человек долгие годы работал на заводе, рискнет ли он круто изменить свою жизнь?

– Кто-то может помещение убирать, кто-то – устроиться грузчиком, а слесарь – открыть свой автосервис. Надо дать возможность людям развернуться, создать лояльную законодательную базу. Если человек собирается торговать сигаретами – купил-продал, конечно, это не стоит поощрять. Но если, например, плодоовощной продукцией торгует или выращивает ее, производство создает, открывает сервис по чистке обуви, выпекает торты дома, а потом реализовывает их – не душите налогами! Пусть развивают новейшие технологии, программы. Любой, кто бы ни был у власти, должен сделать акцент на этом вопросе.

– А вам не кажется, что у нас свободы не хватает не только молодежи?

– За молодежью – будущее, поэтому ей нужно помогать, поддерживать.

Нужно развивать национальный бизнес. Если какието государственные здания пустуют – отдайте в аренду за копейки. Если за год-два там ничего не создали – передайте другому арендатору. Но надо, чтобы местные власти не боялись это делать! Чтобы силовики меньше доили бизнес, от этой дурной привычки нужно избавляться.

И других вопросов – масса.

Почему не снизить для физических лиц ставку, чтобы можно было телевизор или стиральную машину купить под три-четыре процента? И производственный сектор экономики работал бы, если бы у людей была возможность купить товары.

На Могилевщине, Витебщине деревни пустуют, а в Украине, когда война была, люди не знали, куда податься. Пригласите их сюда, дайте дом, гектар земли, гражданство – пусть живут и работают на благо нашей страны. И сейчас это еще не поздно сделать, только просчитать, сколько денег на это нужно выделить.

Больше свободы и самостоятельности должно быть у губернаторов, не должен ими никто командовать, они должны чувствовать себя хозяевами, тогда и толк будет, по-другому работать будут совсем.

Вот Николай Снопков недавно пришел в правительство, он умный, думаю, сможет организовать хотя бы самые элементарные реформы, от которых будет польза экономике.

– У вице-премьера не так много полномочий, как кажется на первый взгляд. Он больше статист. Ну и один в поле не воин…

– Я не верю, что хорошую идею ему наверху не согласуют. Просто обосновать все нужно. Посмотрите, что говорил Лукашенко 20 лет назад…

– В принципе, всё то же: борьба с коррупцией, отдать пустующие клочки земли под дачи горожанам…

– Кстати, помните, я рассказывал «Народной Воле», что мне выделили участок земли под новое производство?

– Да, распоряжением президента. Уже стройка к концу подходит?

– Я за это время действительно мог бы построить цех и запустить его, но система настолько забюрократизирована… Согласование документов идет полгода уже, и все еще эти бумаги где-то ходят. Землю не отвели, даже колышки не поставили, понимаете? Полгода скоро пройдет! А бюрократия – это та же коррупция…

Еще когда депутатом был, говорил, что необходимо менять законодательную базу. И Конституционному суду стоит занять более активную позицию. Потому что только из парламента закон выходит – тут же облисполкомы принимают к нему свои подзаконные акты, инструкции, положения. Вот тебе и бюрократия. И начинается перекидывание бумаг от одного к другому. Должен быть где-то выставлен шлагбаум. Дали добро на землю – в течение месяца согласовали, и все на этом. Началась стройка – наблюдайте, чтобы качественно строилось, чтобы не развалилось и не рухнуло потом всё. Но не лезьте со своими советами, пусть собственник нормально сдаст свой объект.

«Пускают президенту пыль в глаза…»

– Вы смотрели видеоролики, которые записал бывший ресторатор Вадим Прокопьев? Он озвучивает сильный текст, бьет по конкретным болевым точкам нынешнего режима. И чиновников, которые ведут свою игру и нагло врут, тоже вспоминает.

– Если говорить откровенно, конечно, пускают президенту пыль в глаза. И справиться с этим очень сложно. Всех же не пересадишь! Президент говорит одно, чиновники, как те страусы, кивают ему в такт, но делать могут совсем другое.

Если бы хоть один министр публично заперечил президенту, выступил бы с альтернативным мнением, революционным предложением, разве его за это посадили бы в тюрьму? Да никогда! Только машут головой, и все на этом.

Лукашенко и сам все это знает. И что подлизывают. И что предают…

Но еще раз хочу сказать, нравится это кому-то или нет: у власти сегодня должен быть сильный лидер, который не пойдет на поводу у России.

– А вы уверены, что Лукашенко не сдаст независимость? Он ведь заявляет, что Беларусь и Россия должны выполнить договоренности по всем пунктам…

– Лукашенко, как никто другой, знает, что если он пойдет на это, то здесь революция будет. Весь народ восстанет, как только он подпишет хоть один договор о вхождении в состав России. Кровопролитие случится!

А в Россию нам ни в коем случае не нужно идти. Иначе здесь будет пустыня, перекати-поле. Заберут все лакомые куски, и останемся ни с чем.

Я уверен, что при Лукашенко мы будем независимой страной. Открытым текстом скажу: надо еще отдать должное менеджерским способностям Александра Григорьевича, который столько лет ловко балансирует в отношениях с Россией и даже добывает какие-то деньги оттуда.

– Владимир Викторович, вы прекрасно знаете, что у каждого продукта есть свой срок годности. Так вот срок годности этой власти – он на исходе…

– Я уже говорил «Народной Воле» в одном из своих интервью: думаю, это будут последние пять лет Лукашенко на президентском посту. И надо дать ему возможность отработать этот срок.

Сегодня на президентских выборах просто не за кого голосовать. Ну какой из того же блогера Тихановского глава государства? Зато вот идеолог из него отличный вышел бы, он умеет с людьми разговаривать, слушать их. Президенту нужно посмотреть: может, таких людей и нужно приглашать на работу, совместно с ними решать вопросы?

На месте Лукашенко я выпустил бы банкира Бабарико из тюрьмы. Не важно, воровал или не воровал. Если воровал – пусть вернет и идет на все четыре стороны. Но! Вы уверены, что после того, как Бабарико станет президентом, мы не войдем в состав России? Я – нет, поэтому и голос свой за него не отдал бы. У нас, кстати, один из бывших премьер-министров тоже был банкиром. И что, он разве изменил экономическую ситуацию в стране, инициировал реформы?

Нужно еще внимательно посмотреть, кого из нынешних кандидатов поддерживает Россия.

Выбрать президента на так называемый переходной период, как предлагают некоторые, – я считаю, что это тоже не выход. Откатимся назад, потеряем время. Да и не такая у нас уже и страшная ситуация сейчас. Другой вопрос, что реформы нужны – без них никак. Надо развязать людям руки, дать самостоятельность, возможность зарабатывать. Я, конечно, не могу указывать президенту, но, на мой взгляд, делать это всё нужно, не откладывая.

А то, что страна для жизни у нас не годится… Ну съездите в Тулу, которая недалеко от Москвы, посмотрите, как там живут. Или в Украину, там ведь тоже не все гладко…

– А можно еще и в Евросоюз на экскурсию…

– Хорошо там, где нас нет! В Евросоюзе куча своих проблем. Мы всю интеллигенцию загубили во времена Владимира Ильича Ленина, которому у нас памятники стоят (пусть останутся, я не сторонник демонтажа, это все-таки история). И пока нас коммунисты вели к нищете, Европа наращивала мускулы.

Вот вы все время говорите: надоел Лукашенко! Может, и надоел. Может, он и сам понимает, что задержался, что время уйти. Но мне кажется, он очень эмоционально, от души говорит о том, что за независимость жизнь положил, как мог, так и делал. А разве у него команда крепкая была? Вспомните, сколько чиновников он отогнал от кормушки. Потом половина из них к нему в оппозицию пошла.

Президент не может поехать в каждую деревню и сказать, что нужно делать. А все этого ждут! Не приучены у нас люди к самостоятельности. Я даже по своему предприятию сужу: все ждут конкретных указаний, мало кто берет инициативу на себя. Единицы что-то предлагают! Ждут, что кто-то за них все сделает. Так и в стране…

Я очень хочу, чтобы Беларусь была независимой, самостоятельной, чтобы мы никому не кланялись.

«Тихановскую и других красивых дам – поддерживаю»

– Почти все, кто идет в президенты, говорят о независимости.

– Тихановская говорит, что любит мужа. И молодец! И я поддерживаю ее. Ради любви можно горы свернуть. И других красивых дам, которые встали рядом с ней, тоже поддерживаю. Они молодцы, бойцы! И на месте президента, если он выиграет выборы, дал бы им конкретный участок работы – пусть покажут, что могут! Работают на благо страны, меняют что-то, разрабатывают законы. Пусть делают!

Вот якобы оппозиционерку Анну Канопацкую приглашали работать в правительство, что же она отказалась? Почему в парламенте не инициировала принятие действительно важных для страны законов? Почему не кричала, что мы упускаем молодежь, что «Белую Русь» и БРСМ нужно разогнать?

Если Лукашенко выиграет эти выборы, ему тоже очень непросто будет. И не только президенту – многим придется перестроиться.

Я, например, поддерживаю идею президента о совершенствовании Конституции. На мой взгляд, нужно дать больше полномочий парламенту. Он должен быть нормальным, а не ручным, нужно провентилировать все законы – какие действуют, какие нет. Работы – через край!

Понимаете, каждый делает ошибки. Нет тех, кто не ошибается. Придет к власти оппозиция – через полгода и ее начнут грызть! Это нормальное явление!

Да, поднялась сегодня молодежь, вбили людям в голову, что придет другой дядя, принесет мешок денег, организует здесь быстрые и наглые реформы. А откуда этот дядя деньги возьмет?

Пока сами не начнем зарабатывать, пока экономика не поднимется – ничего не будет!

– Как вам инициатива уравнять зарплаты госпредприятий и частников?

– Может быть, Александр Григорьевич погорячился… Я скажу открыто: не все частники работают прозрачно, некоторые платят зарплату в конвертах. У нас есть очень большое обременение – ФСЗН. Многие не хотят платить такой большой налог, поэтому в ход идут конверты. Вот тебе и низкие зарплаты на частных предприятиях. Пару лет назад шла речь о том, чтобы снизить платежи в ФСЗН, но все так и осталось на уровне разговоров.

Я не работаю в правительстве и не могу дать совет, как содержать пенсионеров. Но, может, где-то сократить бюджетные расходы?

На «Белкалии» высокие зарплаты, но мы не можем платить всем столько, мы не под землей, не в шахтах работаем. И вообще, это глупая затея – уравнять частников с государственниками.

Справедливости ради надо отметить, что не все у нас так плохо, есть и достижения. Нефтеперерабатывающие предприятия перестроили. Малые города облагородили, подкрасили, сельское хозяйство более-менее поддерживаем, спортивных объектов понастроили. Дороги у нас европейского качества, Россия и Украина в этом сравнении и рядом не стояли!

И на чьи деньги все это сделано?

– Ясное дело – на наши с вами, налогоплательщиков.

– И не только. Лукашенко умело брал большие деньги, сотни миллиардов долларов, у России. Не каждый так смог бы!

Плохо, конечно, что у нас не дают народу выразить свое недовольство.

– Вот тут я с вами совершенно согласна. Люди имеют право на мирный протест.

– В том, что люди идут на площадь, виноваты и БРСМ, и «Белая Русь». Жополизы, извините, за грубое слово!

– Молодежь, которая участвует в акциях протеста, говорит родителям: *«Мы сделаем то, что не смогли вы…»*

– Так дайте молодежи возможности и перспективы, поговорите с ними на белорусском языке, поймите, наконец, что они хотят!

Смотрите: политический сезон в самом разгаре, а кто из идеологов приехал на частные предприятия и спросил, что волнует людей, чем помочь?

Честно говоря, я иногда думаю: может, чиновники действительно хотят сдать Лукашенко? Может, они готовят революцию?

– А что вы скажете по поводу действий ОМОНа? Ну вот зачем человека за ноги из ресторана волочь в автозак? Вышли люди на улицу выразить свой протест – пусть идут! И не надо никого трогать, пока вокруг все тихо и спокойно, пока никто ничего не громит и не поджигает. Разве не так?

– Мне тоже не нравится, что из ресторана людей выносят. В конце концов, ну убежал с площади в кафе, спрятался, пусть поест там, не трогайте. Просто дается неправильная установка тому же ОМОНу. Сегодня везде новые технологии, а милиция за ними не успевает. И порой грубые действия ОМОНа и милиции, к сожалению, помогают народу ненавидеть эту власть.

Поведение милиции во многом зависит от позиции министра. Президент же не будет подполковника, который ОМОНом командует, спрашивать: мол, что ты делаешь, негодяй?! На это министр есть!

У меня вообще впечатление, что таким способом спецслужбы хотят сдать не только президента, но и страну. Сдадут президента – сдадут и независимость. А я не хочу, чтобы Беларусь стала частью Смоленской области!

Нельзя ни в коем случае журналистов трогать, носы им ломать, препятствовать их работе. Пусть все освещают, как есть, люди сами разберутся. Сейчас интернет не закроешь, не заглушишь, альтернативной информации – море! Некорректно что-то передали, не нравится чиновникам – уточните, дайте свой комментарий, пояснение. В крайнем случае – подавайте в суд. Но бить и мешать работать – категорически нет!

Не только правоохранительные органы отстали от времени и работают по старинке. Спецслужбы и придворные идеологи в свое время упустили Тихановского. Им надо было вместе с ним или за ним следом ехать по стране, по каждому адресу выезжать и устранять недостатки. А потом еще спасибо ему сказать, что он показал коров, умирающих в колхозах, которых губернатор не увидел. С этого нужно было начинать, а не подлизывать!

Но во всех грехах у нас президент виноват. Потому что он за страну отвечает.

Как бы там ни было, сегодня самое главное – сохранить, отстоять независимость. Она сейчас очень шаткая. И не воевать нужно, а плечо друг другу подставить. Президент прекрасно знает, о чем говорит. Ему в одиночку тяжело с Россией бороться. А вместе мы выстоим…

Марина КОКТЫШ.

ОТ РЕДАКЦИИ

Владимир Делендик не впервые откровенничает на страницах «Народной Воли». Соглашаться или не соглашаться с ним – это выбор каждого читателя. Редакция заинтересована в том, чтобы в газете находили отражение самые разные взгляды. Подсказывайте, советуйте, с чьей позицией вы, уважаемые приверженцы «Народной Воли», хотели бы ознакомиться по острым вопросам дня. Сделаем всё, чтобы удовлетворить Ваш интерес.

ПРАГНОЗ

Чакаемы намалот – 9,5 мільёна тон збожжа разам з кукурузай

Такі прагноз учора зрабіў Аляксандр Лукашэнка падчас рабочай паездкі ў Нясвіжскі раён.

«Калі мы гаворым пра тое, што мы 8 мільёнаў тон збожжа павінны сабраць, трэба падкрэсліваць, што каласавых. Яшчэ 1,5 мільёна тон – зерня кукурузы. Увогуле 9,5 мільёна тон збожжа ў бягучым годзе – гэта мінімум, які павінны ўзяць. І мы можам яго ўзяць», – сказаў кіраўнік дзяржавы.

Пётр КУПРЫЯНАЎ.

СКАЗАНА

Ураджайнасць – 37,6 цэнтнера з гектара

Паводле слоў міністра сельскай гаспадаркі і харчавання **Івана Крупко**, на 27 ліпеня збожжавыя і зернебабовыя абмалочаны ў краіне з плошчаў, якія складаюць прыкладна 19 працэнтаў ад усіх засеяных. Сярэдняя ўраджайнасць па краіне – 37,6 цэнтнера з гектара.

Завяршаецца ўборка рапсу.

Сёлета праблем з тэхнікай няма – дадаткова пастаўлена некалькі соцень камбайнаў. Ёсць магчымасць убраць збожжавыя каласавыя за 21 пагодлівы дзень.

Іван РАДЧАНКА.

ВЕРДЫКТ

Быломy прэзідэнцкаму ахоўніку Уцюрыну прысудзілі за хабар 12 гадоў калоніі ўзмоцненага рэжыму, экс-дырэктару «Белтэлекама» – 7 гадоў

Учора Вярхоўны суд вынес такі прыгавор экс-намесніку кіраўніка Савета бяспекі Беларусі, а таксама былому кіраўніку Службы аховы прэзідэнта **Андрэю Уцюрыну**. Яго прызналі вінаватым у атрыманні хабару, і цяпер ён адправіцца за краты на доўгі тэрмін. Ён пазбаўлены звання палкоўніка запасу і права займаць кіруючыя пасады на 5 гадоў. У яго таксама канфіскаваны 192 тысячы долараў.

Былому кіраўніку «Белтэлекама» **Сяргею Сівадзедаву** прысудзілі 7 гадоў пазбаўлення волі. Былы намеснік начальніка Галоўнага ўпраўлення інфармацыйных тэхналогій Нацыянальнага банка **Андрэй Падгорны** атрымаў 7,5 года пазбаўлення волі, у яго канфіскавана 526 тысяч долараў.

Былога старшыню праўлення «Беларускага міжбанкаўскага разліковага цэнтра» **Фелікса Каспяровіча** асудзілі на 7,5 года пазбаўлення волі. Яго прызналі вінаватым у атрыманні хабару разам з Падгорным на суму 868.750 долараў.

Былому дырэктару Інфармацыйна-вылічальнага цэнтра Міністэрства фінансаў **Юрыю Зданевічу** Феміда вынесла прысуд у 7 гадоў пазбаўлення волі, канфіскавана 20 тысяч долараў, 8 тысяч еўра, і ён кампенсаваў шкоду ў 52 тысячы долараў. Яго прызналі вінаватым у атрыманні хабару на суму 82.500 долараў.

Розныя тэрміны правядуць у турмах былы начальнік упраўлення інфармацыйнай бяспекі «Беларусбанка» **Аляксей Мілаванаў**, фактычны кіраўнік кампаніі «Мабільны сэрвіс» **Уладзімір Жылін**, саўладальнік і адзін з фактычных кіраўнікоў кампаній «Салідэкс» і «Салідэкс ПІ» **Сяргей Пакрышка**.

Шэрагу фігурантаў справы суд абмежаваў волю на розныя тэрміны.

Любоў ЛЕШЧАНКА.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Радня не ведала, што хворы гніе ў трупярні дзень каторы

«Хуткая дапамога» завезла 42-гадовага мінчука ў 9-ю бальніцу. Цэлы тыдзень сваякі спрабавалі высветліць, што з ім, аднак у бальніцы адказвалі: «У нас яго няма, ён выпісаўся». І толькі пасля звароту ў міліцыю стала вядома, што мужчына раптоўна памёр на наступны дзень пасля таго, як яго прывезлі ў бальніцу.

Мы, прызнацца, бэсцілі парою
Дактароў да гэтае пары.
А цяпер яны для нас героі –
Зацуглялі вірус дактары.
(Хоць, магчыма, гэта перадышка –
Вірус зноўку вернецца ў народ.)
Дактарам – рэспект!
Ды дзёгцю лыжка
Можа сапсаваць у бочцы мёд.
….Сярод ночы выйшла нечаканка:
Раптам стала блага мінчуку.
«Хуткая» ляцела, як маланка, –
Дапамога трэба бедаку.
Мурашы нібыта, у бальніцы
Ля яго ўвіхаліся ўрачы
(А ўрачы харошыя ў сталіцы),
Толькі не змаглі дапамагчы.
Ён у рэшце рэшт сканаў памалу –
Шанцаў не было, відаць, ані.
Што рабіць патрэбна персаналу?
Перш за ўсё паведаміць радні.
Хай радня належна пахавае,
Хай святар мужчыну адпяе:
Плоць – яна, канешне, нежывая,
Але трэба ўважыць і яе.
Ды з бальніцы сумнае навіны
Так і не пачулі сваякі…
У трупярні і без дамавіны
Ён ляжаў, нібыта бомж які.
Ледзь не пахавалі нехлямяжа,
Як бамжа вашывага, яны,
Ды радня хапілася прапажы,
Стала біць, як кажуць, у званы.
Цэлы тыдзень гэтае бальніцы
Дзеці абрывалі тэлефон.
А з рэгістратуры маладзіцы
Ім казалі:
– Выпісаўся ён.
Так што са званкамі раз каторы
Вы нам дакучаеце дарма.
Ваш сваяк ужо даўно не хворы,
Тут, прынамсі, гэткага няма.
Дзе ж ён ходзіць, дзе мужык блукае
І куды падзецца ўсё-ткі мог?
Можа, з ім цяпер бяда якая,
Што не змог ступіць на свой парог,
Не жыве аж цэлы тыдзень дома,
Не жуе прысмакі ў дзве шчакі?
І таму ў міліцыю, вядома,
Падалі заяву сваякі.
Не драмалі ў шапку пінкертоны,
Хоць і засмуцілі ўсю радню:
Хутка адшукалі след ягоны –
Трупы ім шукаць не ўпершыню.
І прэтэнзій шмат да медыцыны
Прад'явілі потым сваякі.
Быў для іх адказ неафіцыйны
(Афіцыйны трохі не такі):
– Не бушуйце: мы сваю работу
Заўсягды выконваем як след.
Мы вам не схлусілі ні на ёту:
Выпісаўся ён у іншы свет…

***

Самы час, бадай, падвесці рыску.
Выпісаўся дзядзька сапраўды,
Атрымаўшы новую прапіску.
Толькі вось шкада, што на клады
Запазніўся ён (у тым і драма!),
Празяваўшы месца пры Пятры…
Мусібыць, нябожчыкам таксама
Вам не варта шкодзіць, дактары.

Выхадныя

Не муляла ніводная турбота,
Мы вельмі шмат пілі і мала елі.
Выдатнай для мяне была субота!
Пакуль не зразумеў, што ўжо нядзеля…

Двайная пагроза

Бачыў сёння я:
Правіць машынай
Навучала жанчыну жанчына.
Як раскінуць мазгамі цвяроза,
Дык у гэтым двайная пагроза…

Цікавая праграма

Жонка мужу смачна шле праклёны,
Ён яе адборна мацюкае…
Шум і гам стаіць такі шалёны,
І нясецца лаянка такая,
Быццам там грукоча навальніца,
Нібы чэрці жэняцца ў кватэры.
Ды званок прымусіў іх спыніцца,
І, калі яны адкрылі дзверы,
Хлапчука суседскага пазналі.
– Просіць падказаць, прабачце, мама,
Па якім транслюецца канале
Гэткая цікавая праграма…

СТОП-КАДР

Віцебск. У парку, дзе ў пятніцу праходзіў пікет кандыдата ў Прэзідэнты Святланы Ціханоўскай, на зямлі людзям не хапала месца, і хто-ніхто залазіў на дрэвы.

Фота Надзеі Бужан (NN).

ГОЛАС НАРОДА

На жаль, не квітнеючая наша краіна

Па прафесіі я настаўніца гісторыі і грамадазнаўства. Сорак гадоў адпрацавала ў школе. Знаходзячыся, як кажуць, на заслужаным адпачынку, цікаўлюся падзеямі, якія адбываюцца ў нашай краіне і за мяжой. Для гэтага не толькі гляджу тэлевізар, але і чытаю «Народную Волю». Дарэчы, з матэрыяламі, што друкуюцца на яе старонках, знаёмяцца тры сям'і: я перадаю газету знаёмым, а яны – іншым. Цэнім пазіцыю рэдакцыі, яе смеласць у адстойванні праўды.

Хачу падзяліцца сваім болем, сваёй трывогай і паразважаць па некаторых хвалюючых пытаннях. Лукашэнка часта заяўляе: наша краіна квітнеючая, мы павінны ганарыцца ёю! Згодна: ганарыцца трэба, таму што Беларусь – наша радзіма. А вось ці квітнеючая яна? Калі параўноўваць нашы, скажам, эканамічныя дасягненні з тым, што мае, напрыклад, суседняя Польшча, то мы і блізка не стаім. А хто мог падумаць, што мы, беларусы, так запазычымся іншым дзяржавам? На кожную душу насельніцтва знешні і ўнутраны доўг складае, калі я не памыляюся, 4 тысячы долараў. Калі ж мы разлічымся?

Бяда, калі ў нас, лічы, большасць прадпрыемстваў – стратныя, заробкі ў многіх-многіх людзей мізэрныя. Як і пенсіі. Моладзь з'язджае за мяжу ў пошуках работы і лепшых умоў жыцця.

Калі б наша краіна была квітнеючай, гэта значыць багатай, то ўрад вярнуў бы людзям тыя грошы, якія некалі «згарэлі» на банкаўскіх рахунках.

Ці не ад безвыходнасці ў нас павальнае п'янства, дэградацыя асоб? Вось сам прэзідэнт нядаўна сказаў, што за час пандэміі ў пяць разоў больш людзей памерла ад алкагалізму, чым ад каранавіруса.

Днямі ў лесе побач з Салігорскам павесіўся мужчына. І суіцыды адбываюцца ўсё часцей і часцей.

Зараз ідзе выбарчая кампанія. Улады ў чарговы раз вешаюць нам локшыну на вушы: маўляў, глядзіце, хто хоча стаць прэзідэнтам – яны ж крымінальнікі. Але ж адкажыце мне, спадары прапагандысты, на такое пытанне: чаму той жа Віктар Бабарыка 20 гадоў кіраваў банкам, былі сотні праверак, і ніякіх парушэнняў не выяўлялася, а тут раптам крымінальная справа, і чалавек за кратамі? Ці не шыты белымі ніткамі і абвінавачанні Валерыю Цапкалу?

Пра многае, што мяне трывожыць і хвалюе, хацелася б яшчэ сказаць. Але няхай «Народная Воля» спачатку надрукуе гэты мой ліст.

Ганна Іванаўна ДЗЯЛЕНДЗІК, ветэран працы.

г.Салігорск.

РЭЗЮМЭ

«Для вас, хлопцы, не хапае крэслаў…»

Вы ўжо, шаноўныя чытачы, ведаеце, што сапраўднага назірання на выбарчых участках не будзе. Там будуць прадстаўнікі ад «Белай Русі», БРСМ, прафсаюза работнікаў адукацыі, працоўнага калектыву газакампрэсарнай станцыі і гэтак далей. Але на ўчастках не будзе ні аднаго прадстаўніка ад Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі, як і ад Аб'яднанай грамадзянскай, Партыі БНФ… Скажуць: для вас, хлопцы, не хапае крэслаў.

Што ж, дэмакратыя па-беларуску.

Анатоль СІДАРЭВІЧ, выбаршчык.

ПЫТАННЕ РУБАМ!

Што ж гэта за адвакаты, якія не могуць адстаяць свае правы?

Не першы год чую адно і тое ж: адвакаты не могуць трапіць у ізалятары часовага ўтрымання, каб сустрэцца з тымі, каго яны ўзяліся абараняць і каму яны павінны аказаць юрыдычную дапамогу. Кіраўніцтва Міністэрства ўнутраных спраў і Камітэта дзяржаўнай бяспекі спасылаюцца на тое, што не хапае службовых памяшканняў, таму і такая праблема з наведваннем адвакатамі сваіх кліентаў.

Пагадзіцеся: не проста смешна, а абразліва гучыць такая адгаворка. Што ж гэта за дзяржава, што ж гэта за яе кіруючы чыноўніцкі апарат, які не можа вырашыць такую нескладаную праблему! У Мінску дзясяткі, сотні вялізнейшых будынкаў аддадзены пад розныя ўстановы. Паглядзіце, у якіх раскошных апартаментах сядзяць маленькія і вялікія начальнікі і іх чэлядзь. Нельга пацясніцца і вызваліць нейкую частку плошчаў для супрацоўнікаў МУС і КДБ, а іх кабінеты абсталяваць для сустрэч адвакатаў з падследнымі ці тымі, хто ўжо асуджаны, але, пакуль не разгледжана скарга ў вышэйшым судзе, знаходзіцца ў тым жа ізалятары?

Я ўпэўнены: было б жаданне вырашыць гэтую праблему ў вышэйшага кіраўніцтва названых мною ведамстваў – усё даўно было б зроблена. А калі б на гэта звярнуў увагу прэзідэнт ці хаця б старшыня ўрада, то імгненна сітуацыя змянілася б і былі б задаволены і адвакаты, і іх падапечныя. Але, на жаль, яны, хутчэй за ўсё, кіруюцца правіламі сталінскіх часоў: калі чалавек трапіў за краты – гэта ўжо не чалавек, і ўтрымліваць яго можна ў дзікунскіх умовах, і абараняць яго правы не абавязкова.

Я падышоў да праблемы з аднаго боку. А цяпер давайце зойдзем з іншага. Рэч ідзе не толькі ж пра тое, што калі грамадзянін знаходзіцца пад следствам і не можа своечасова атрымаць юрыдычную дапамогу, то гэта можа негатыўна адбіцца на яго далейшым лёсе. Адначасова ўшчамляюцца правы адвакатаў, невыкананне імі іх прамых абавязкаў прыніжае іх абарончую ролю. У рэшце рэшт, ад таго, якую юрыдычную дапамогу яны аказваюць сваім кліентам, як часта яны з імі сустракаюцца ў сценах следчых ізалятараў, залежыць і іх заробак.

Адным словам, дзяржава крыўдзіць не толькі тых, хто нейкім чынам парушыў закон і знаходзіцца за кратамі, але і тых прафесійных адвакатаў, якія ўзяліся абараняць іх правы. І вось тут міжволі ўзнікае такое пытанне: а што ж гэта за адвакаты, якія не могуць абараніць свае правы? Яны як быццам аб'яднаны ў карпаратыўны саюз. Але я не прыгадваю, каб іх саюз рубам паставіў перад кіраўніцтвам краіны пытанне: адвакаты павінны мець нармальныя ўмовы для выканання сваіх прафесійных абавязкаў! Старшыня саюза трапеча перад высокім начальствам – збярыце, шаноўныя адвакаты, з'езд і прыміце калектыўнае патрабаванне, змяніце баязлівага старшыню саюза на больш смелага, больш прынцыповага чалавека.

Ды ці ж трэба мне, простаму грамадзяніну, падказваць людзям з юрыдычнай адукацыяй, як яны павінны дзейнічаць у абарону сваіх прафесійных правоў? Яны што не ведаюць, што іх калегі за мяжой у многіх выпадках ладзяць пікеты, арганізоўваюць мітынгі, дэманстрацыі і нават страйкі? Наша, беларускае, заканадаўства таксама многае дазваляе. Дык чаму маўчыце, спадары адвакаты? Калі вы не можаце адстаяць свае правы, то як вы можаце рэальна і эфектыўна абараніць правы сваіх падапечных?

Я невыпадкова крытыкую як кіраўніцтва краіны, тых, хто сёння ўзначальвае МУС і КДБ, так і непасрэдна адвакатаў. Будзь ва ўсіх іх прынцыповая рашучасць – праблема, як я сказаў вышэй, знікла б хутка, і ніхто ў свеце не казаў бы, што ў Беларусі людзі, якія па волі лёсу апынуліся за кратамі, не маюць аператыўнай юрыдычнай дапамогі.

Сцяпан ВОЛЬСКІ, пенсіянер.

Мінск.

ПРАПАНОВА

Відэакамеры – на кожны выбарчы участак!

Пра тое, што неабходна абсталяваць выбарчыя ўчасткі відэакамерамі, я чую ад самых розных людзей. Наконт гэтага, здаецца, выказваліся і вядомыя айцішнікі. Нават абяцалі грошы на набыццё неабходнай апаратуры.

Маўчаць чамусьці прадстаўнікі ўлады і старшыня Цэнтральнай выбарчай камісіі Лідзія Ярмошына. А пытанне ж прынцыповае. І вырашыць яго не вельмі складана. Пакуль не позна, я раю вярнуцца да важнай прапановы і абсталяваць кожны выбарчы ўчастак відэакамерамі.

Пройдзе галасаванне выбаршчыкаў без парушэнняў заканадаўства, без фальсіфікацый – у Беларусі будзе спакойна, без хваляванняў і вулічных пратэстных выступленняў.

Сяргей КАЗЫРНІЦКІ, выбаршчык.

ПАЗІЦЫЯ

Тэлефоннай сацыялогіі я не веру

Праўладныя прапагандысты кажуць пра высокі давер народа да існуючай улады. Маўляў, праведзена тэлефоннае апытанне больш як тысячы грамадзян, і атрыманы вось такі вынік.

Скажыце, ці ж можна сур'ёзна ставіцца да гэтага? Вам нехта тэлефануе і задае тры, пяць, дзесяць пытанняў. Па-першае, хто ён такі – «нехта»? Сапраўды прафесійны сацыёлаг ці нейкі шарлатан альбо правакатар? А можа, са спецслужб? Вядома ж, я калі і буду адказваць на яго пытанні, то ў мэтах самазахавання паспрабую адказаць у станоўчым плане, навошта мне лішнія праблемы?

І я не адна такая. Ва ўмовах нашай рэчаіснасці аб'ектыўнай сацыялогіі не можа быць. А пра тэлефонную сацыялогію і казаць нельга. Я ёй не веру нават на грам.

Раіса ПАЛЯНСКАЯ.

СЯМЕЙНАЯ РАДА

«З днём нараджэння, кацяня!!!»

Яна расла слабенькай, кволенькай і не па гадах пастаянна сур'ёзнай. Яе бледны з зеленаватым адлівам тварык вечна здаваўся засяроджаным на нейкіх сваіх дзіцячых праблемах. Ідзе, бывала, па тратуары насустрач і не заўважае нікога навокал.

– Добры дзень, Танечка! – гаворыш ёй, параўняўшыся.

Яна ўздрыгне, павернецца і вінавата так шчыра прамовіць:

– Ой, добры дзень, дзядзька Міша! А я і не пазнала вас, багаты будзеце.

І ніводзін мускул на твары не ўздрыгне. Ну не заўважыла дзяўчынка і ўсё тут. Прыгледзішся да яе больш уважліва – чэснае слова, кацяня. Маленькае, непрылізанае, худзенькае і гаротнае.

Я добра ведаў яе маму. Калісьці гарэзлівая і камунікабельная таўстушка Верка была аднакласніцай маёй дачкі і нярэдка заходзіла ў наш дом ці то па справе, ці то проста адысці ад школьнай мітусні, пагутарыць з сяброўкай, паглядзець нашы фотаальбомы. Вучылася яна пасрэдна, але аднакласнікі мужчынскага полу, асабліва ў старэйшых класах, спрабавалі аказваць ёй нейкія знакі асаблівай увагі. А Верка адкрыта і прылюдна здзекавалася з іх, усёю істотай дэманструючы абсалютную незалежнасць ад хлапечых заляцанняў.

Пасля дзесяцігодкі, скончыўшы гандлёвае вучылішча, Вера працавала ў суседнім гастраноме, прадавала ў кафетэрыі марожанае і сітро, булачкі і цукеркі, піва і сёе-тое больш моцнае. А заадно выслухвала да ікоты плюгавыя адкрыцці наведвальнікаў нападпітку. Здавалася, сямейнае жыццё ёй ні з кім уладкаваць не ўдасца – надта ж разборлівай выглядала яна ў вачах сваіх школьных сяброўак і ўсяго акружэння.

І раптам Верка выйшла замуж! Ды за каго – за прапаршчыка! Рослы такі, квадратны. Нават паўнакроўная Вера побач з ім выглядала дзіўнай бразгаўкай. Мікалай аказаўся спакойным, ураўнаважаным, злёгку раўнівым, але клапатлівым спадарожнікам жыцця. Калі нарадзілася Танечка, яны то ўдваіх, то па адным вазілі яе ў калясачцы на прагулкі, потым вадзілі ў садок, затым уладкавалі ў бліжэйшую школу. Дзяўчынка амаль ніколі сур'ёзна не хварэла, як гэта здаралася з большасцю яе сяброўак, але тата з мамай вечна крыўдзіліся: нічога, маўляў, у рот не запіхнуць. І гэта ёй не падабаецца, і тое яна есці не будзе. Вось і падрастала дзяўчынка кволенькай на выгляд, нейкай абыякавай да ўсяго на свеце.

У школе ж, на здзіўленне, па ўсіх дысцыплінах паспявала проста выдатна. І вусныя, і матэматыка ў яе ад зубоў адскоквалі, нават фізкультура падабалася. На ўсё і час знаходзіўся, і жаданне кіпела.

Вось ужо Танечка ў дзясятым, а ўсё такая ж несмяяна, недатыка, ціхоня, сур'ёзніца, непрыкметніца. Ну хто і калі ў гэтым свеце захоча звярнуць на такую хоць кропельку ўвагі? Толькі жыццё наша заўсёды напоўнена нечаканасцямі…

Іду я аднойчы з работы па сваёй вуліцы і бачу: на акрайчыку тратуара шырокім філянговым пэндзлем пад вокнамі суседняга дома прыгожа і роўна алейнымі фарбамі выпісана: «З днём нараджэння, кацяня!!!» Я, як, напэўна, і сотні іншых прахожых, не падазраваў, каму адрасавана такое незвычайнае віншаванне, але ў душы пазайздросціў гэтаму шчаслівчыку. Жыццё пражыў, – вавекі не дадумаўся б да такога простага, але яркага рашэння.

Два дні праходзіў міма гэтай імправізаванай «паштоўкі» з усмешкай і пачуццём цеплыні на душы. Гэта ж трэба! Любая сардэчнасць, кажуць, цяпер у дэфіцыце, а вось камусьці ж так пашанцавала! Ніхто не падазрае, хто адрасат, а яму, відаць, да козыту весела: гэта ж я – кацяня, мне паднеслі такі сентыментальны сувенір! Упэўнены, што і ўсім міжвольным сведкам адкрытага прызнання было прыемна і светла на душы. Я ўяўляў сабе гэтага шчаслівчыка то пульхным узорным хлапчуком, то кучаравай гуллівай дзяўчынкай, якая млее ад нечаканага і такога прыемнага падарунка.

А тут на трэці дзень, вяртаючыся з работы, бачу: згорбленая фігурка ў незразумелым, яўна не па росце ўборы мачае ў слоік з чорнай фарбай драбнюсенькі пэндзлік і імкнецца зарэтушаваць тлустыя палосы літар, па якіх ужо прастукала неймаверная колькасць падэшваў і абцасаў. Я не паверыў сваім вачам: гэта была Танечка. Замалёўваючы літары, яна ўсхліпвала, дробныя пацеркі слёз капалі на асфальт, а дзяўчынка ўсё папраўляла і нацягвала на галаву безразмеры башлык мацярынскай адзежыны, каб яе ніхто не пазнаў. Засмяюць жа знаёмыя.

Я аклікнуў яе, асцярожна ўзяў за рукаў:

– Дык гэта ты – «кацяня»? А я ўсё думаў: хто ж гэты шчаслівчык? Але замазваць жа навошта? Гэта ж цудоўна, я ўзрадаваўся б на тваім месцы.

– Што вы! – працадзіла Танюша. – Я таксама спачатку абрадавалася. Гэты Лёнька, дурань, прыйшоў да нас ні свет ні зара, тыкае мне кніжку ў падарунак і зубы скаліць. А потым цягне за рукаў да акенца і паказвае: паглядзі, маўляў, што я прыдумаў-надзівосіў! Мама, як убачыла з кухні ды зразумела, што гэта мне, – запунсавела ўся, зморшчылася, але, дзякуй Богу, хоць пры Лёньку прамаўчала. Пабеглі мы з ім у школу, а вечарам абодва мае бацькі далі мне такую прачуханку!.. Век не забуду!

На наступны дзень, расказала Таня, бацька прынёс з вайсковай часці слоік з рэшткамі чорнай фарбы, нейкі засохлы пэндзлік і прашыпеў: «Каб да заўтрашняга рання гэтага не было! Зразумела?» А пярэчыць яму – усё роўна што пляваць супраць ветру.

– Дык ніхто ж, акрамя Лёнькі, не ведае, што гэта адрасавана табе, чаго так перапалохаліся твае продкі? Усміхацца б ім – ты ж дарослай становішся, а яны… Дарэчы, тата з мамай твае дома цяпер?

– Вунь, паглядзіце, абодва ў акне, любуюцца, як я тут карачуся.

Я глянуў у акно на трэцім паверсе, убачыў Веру з Мікалаем і зразумеў: проста так прайсці міма, пакінуўшы бедную дзяўчынку адзін на адзін з яе хоць маленькай, але ж бядой, я проста не змагу, не маю маральнага права. Захапіўшы ў адну руку слоік і пэндзлік, другую я паклаў на плячо Таццянкі і безапеляцыйна вымавіў:

– Пайшлі да вас, Танюша…

Што ў нас была за размова з Мікалаем і Верай, мне б і не ўспамінаць. Мае довады аб тым, што дзяўчынка іх сталее, што ёй ужо пятнаццаць, што кожны з нас у гэты перыяд прагнуў, напэўна, простай чалавечай цеплыні, увагі, рассыпаліся літаральна ў прах:

– Пра вучобу няхай думае, а не пра хлопцаў. Рана ёй яшчэ пра такія знакі ўвагі клапаціцца.

– Ну а чаго гэтак мітусіцца? Лёнька, бадай, пісаў свой «лозунг» позна вечарам, а каму ён яго прысвяціў – нікога не цікавіць. Чаму гэта вы, два мудрыя чалавекі, вырашылі скасаваць яго, калі такое віншаванне ва ўсіх адносінах нестандартнае і нават вельмі прыгожае? Хто ведае, што менавіта вашай дачцэ яно прысвечана? Нават бліжэйшыя суседзі, відаць, не здагадваюцца, калі ў яе дзень нараджэння.

І тут Танюша не вытрымала:

– Ды яны і самі пра гэта забыліся! А пра вучобу няхай не турбуюцца, я і сама разумею, як гэта важна…

На наступную раніцу я быў невыказна здзіўлены. Па ўсім вясёлым надпісе, прысвечаным «кацяняці», былі акуратна разліты чорная і белая фарбы. Абыякавыя чалавечыя ступні ў прыцемках рабочай раніцы пракрочылі па роўных літарках, напісаных Таніным аднакласнікам Лёнькам, і цалкам заштрыхавалі цудоўныя пачуцці падрастаючага мужчыны са сціплай іскрынкай першага ў жыцці прызнання. Няхай сабе не ў каханні, а ў прыхільнасці, у душэўнай блізкасці, можа быць, у аднадумстве. Праз тыдзень рабочыя-рамонтнікі паклалі на вышчарблены тратуар новы пласт асфальту ўздоўж усёй нашай ажыўленай вуліцы…

Цяпер Танюшка не праходзіць міма мяне, не заўважаючы маёй сціплай асобы. Прывітаўшыся першай, яна на маё дзяжурнае пытанне «Як справы?» нязменна дакладвае:

– Дзякуй, дзядзька Міша, нармальна.

І злёгку, толькі крайком сваіх танклявых вуснаў, дорыць мне амаль няўлоўную усмешку…

Гэты быццам бы непрыкметны эпізод не пакідае мяне раўнадушным ужо пэўны час. У мяне таксама падрастае ўнучка амаль такога ж узросту, як Таня. Статная, рослая, паспяховая. Уся ў дзеда! Не заўважаю, каб калі-небудзь хоць дотыкам дакранулася яна тэмы пра хлапечую прыхільнасць да сябе, пра нейкія асабістыя сімпатыі да кагосьці з аднагодкаў. Відавочна, гэта пакуль што. Але мы з ёй адкрытыя, дзякуй Богу, ва ўсім. Калі б пад вокнамі іх дзевяціпавярхоўкі з'явіўся аднойчы падобны на Лёнькаў лозунг якога-небудзь Сашкі, Ігара, Дзімкі ці Алега, я не спужаўся б. На ўсё свой час.

А як думаеце вы, шаноўныя чытачы?

Міхась ЗНАК.

Мінск.

НОВОСТИ ГЕРМАНИИ

Литий для электромобилей будут добывать без ущерба для природы?

В Германии разработали технологию, позволяющую производить литий в промышленных масштабах экологически безопасным способом. Немецкое месторождение может стать одним из крупнейших в мире.

Научный прорыв

Немецкие специалисты из Технологического института Карлсруэ (KIT), похоже, совершили настоящий научный прорыв. Благодаря разработанной ими технологии в Германии в скором времени можно будет наладить промышленную добычу лития, не нанося при этом особого ущерба окружающей среде.

Спрос на этот металл огромен: он используется в качестве сырья для изготовления аккумуляторов, которые на сегодняшний день установлены практически на всех компьютерах, смартфонах и электромобилях. Ежегодно в мире производят миллионы тонн лития, однако в основном его добыча осуществляется вдали от Европы. Более 80 процентов мировых поставок этого металла в совокупности приходятся на четыре страны: Чили, Аргентину, Боливию и Австралию.

Литий планируют добывать из термальных вод

До недавнего времени в Германии не было технологии, позволяющей разрабатывать местные запасы лития экономически эффективным и экологически безопасным способом. Теперь такой метод наконец появился. Авторы исследования – Йенс Гриммер и Флоренсия Саравиа из KIT – уже подали заявку на патент для своего изобретения.

Извлекать ценный металл предложено из подземных термальных вод в районе Верхнего Рейна – региона на юго-западе страны. *«По нашим данным, содержание лития в термальной воде может составлять до 200 миллиграммов на литр. Если мы сможем правильно использовать этот потенциал, то самостоятельно покроем значительную долю внутреннего спроса»*, – уверен геолог Йенс Гриммер.

По словам специалиста, получение лития будет происходить в два этапа: *«На первом мы будет отфильтровывать ионы лития из термальной воды, а затем снова концентрировать их до момента осаждения лития в виде соли»*.

Бурить новые скважины не потребуется

Новая немецкая технология имеет несколько ключевых преимуществ перед традиционными методами добычи лития из южноамериканских солончаков или австралийских твердых пород. Способ, предложенный учеными из KIT, предполагает использование уже существующей инфраструктуры – геотермальных электростанций, через которые ежегодно прокачивается до 2 миллиардов литров подземных вод.

Так что бурить новые скважины не понадобится, это поможет избежать образования отвалов отработанной породы и эксплуатации обширных территорий. Ионы лития будут извлекаться в процессе обычной перекачки воды, который занимает лишь несколько часов. По его окончании вода будет отправлена обратно в недра. Таким образом, вредные вещества не попадут в окружающую среду, и добыча лития никак не повлияет на процесс выработки тепла и электричества.

В отличие от немецкого подхода, добыча лития из латиноамериканских соляных озер занимает несколько месяцев и сильно зависит от погодных условий. Проливные дожди могут остановить производство на несколько недель или даже месяцев. Кроме того, немецкая технология может быть использована и для добычи других ценных металлов – к примеру, рубидия и цезия, которые применяются для изготовления лазерной и вакуумной техники.

МОСКВА–ПЕКИН

Россия и Китай решили осваивать Луну вместе

Гендиректор «Роскосмоса» Дмитрий Рогозин (на фото) сообщил, что Россия и Китай, скорее всего, будут осваивать Луну вместе.

Россия решила вести освоение Луны и строительство научной базы на естественном спутнике Земли. Возможно, к ней присоединится Китай. По словам Рогозина, соот-

ветствующие договоренности были достигнуты в ходе разговора с руководителем Китайской национальной космической администрации **Чжаном Кэцзянем**.

МЕДИЦИНА

Замедлить развитие глаукомы может особая диета

Гарвардская медицинская школа и Университет Кэйо, показали, как низкоуглеводная диета влияет на зрительный нерв при открытоугольной глаукоме. Анализу подверглись данные 185.000 человек 40–75 лет. Ученых интересовало потребление углеводов, а именно три типа низкоуглеводной диеты: замена углеводов животными жирами и белками, замена углеводов растительными жирами и белками и замена углеводов жирами и белками вне зависимости от их происхождения.

Был высчитан относительный риск развития открытоугольной глаукомы в зависимости от типа диеты и других факторов, включая возраст, индекс массы тела, этническую принадлежность. Выяснилось, что у людей с низким уровнем потребления углеводов и высокими показателями потребления овощей, богатых растительными жирами и белками, риск развития открытоугольной глаукомы на 20% был ниже, чем у тех, кто потреблял много чистых углеводов.

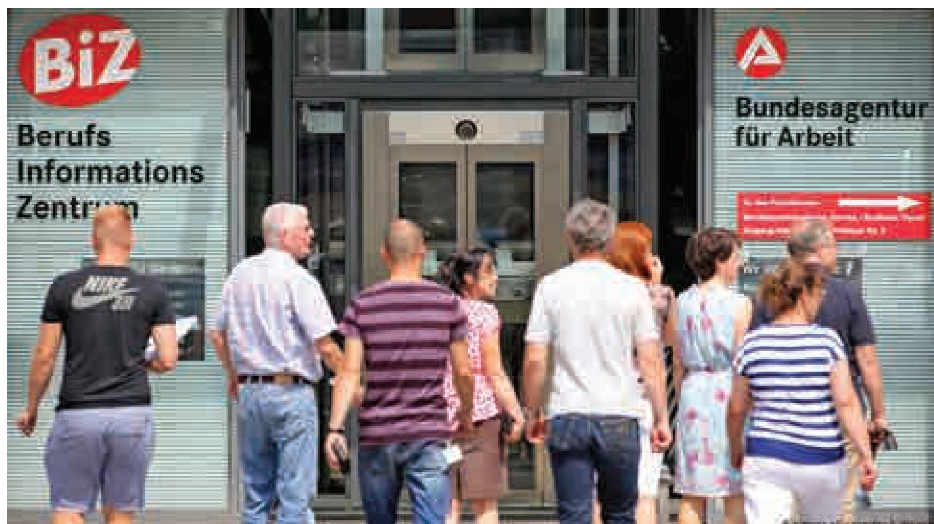
Однако связь между глаукомой и низкоуглеводной диетой, при которой люди в основном потребляли животные белки и жиры, специалисты не установили. По словам ученых, следует заменять углеводы растительными источниками белков и жиров. Кстати, пользу такого рациона показали эксперименты с эпилептиками, лицами с болезнями Паркинсона и Альцгеймера.

Корица оказалась идеальным продуктом для людей с повышенным сахаром

Центр изучения диабета имени Джослина показал: если добавлять в пищу пациентов с преддиабетом корицу, можно улучшить состояние здоровья и нормализовать уровень сахара в их крови. Был проведен эксперимент с участием 51 добровольца. В течение трех месяцев 50% добровольцев принимали 500 миллиграммов экстракта корицы, а остальные – плацебо.

Ученые фиксировали, как менялась чувствительность к инсулину и уровень сахара в крови добровольцев. Также оценивался риск возникновения побочных эффектов от потребления больших доз экстракта корицы. Выяснилось: экстракт стабилизировал уровень сахара в крови и повышал чувствительность тела к инсулину. Серьезных побочных эффектов не было.

Пособие по безработице: кто, сколько и как долго получает

Из-за коронавируса наемные работники повсюду в мире теряют работу. В ФРГ они на такой случай застрахованы, но размер и длительность выплат зависят от трех ключевых факторов.

Все последние годы безработица в Германии в условиях экономического подъема и нарастающего дефицита кадров неуклонно снижалась, в конце 2019 года ее уровень упал до рекордно низких 4,8%, а число не имеющих работы сократилось примерно до 2,2 миллиона человек. Для сравнения: в середине 2000-х годов безработица держалась в ФРГ на уровне 11–13%, а на пособия жили порядка 4,5 миллиона и в какой-то момент даже около 5 миллионов человек.

Страховка от безработицы: 2,4% от брутто-зарплаты

Однако в этом году пандемия коронавируса ввергла многие страны мира, в том числе и Германию, в глубокую рецессию, что вызвало значительный, хотя пока еще не обвальный рост безработицы. В июне ее уровень в ФРГ достиг 6,2%, а число не имеющих работы превысило 2,85 миллиона человек. Таковы актуальные данные Федерального агентства по труду (Bundesagentur für Arbeit, BA), штаб-квартира которого находится в Нюрнберге. Именно оно регистрирует в ФРГ безработных, платит им пособия и помогает в трудоустройстве.

Бюджет BA формируется прежде всего благодаря действующей в ФРГ страховке от безработицы. Она обязательна для всех наемных работников за исключением тех, кто выполняет одноразовые работы или получает меньше 450 евро в месяц. Страховой взнос составляет с 2020 года 2,4% от зарплаты до вычета налогов и отчислений (брутто-зарплаты), работодатель автоматически переводит его агентству по труду. Для сравнения: в 2006 году с работников взимали 6,5%, но начавшееся затем устойчивое оздоровление рынка труда позволило постепенно снизить ставку до нынешнего рекордно низкого уровня. Это, естественно, способствовало росту получаемой на руки зарплаты (нетто-зарплаты) и покупательской способности занятых.

Итак, пособия по безработице выплачиваются в Германии не из госбюджета, они финансируются из фонда, который формируется из отчислений всех работающих. Соответственно, первое ключевое условие для его получения: претендовать на деньги от BA может только тот, кто хотя бы минимально поучаствовал в наполнении «общего котла».

Взносы в «общий котел» надо платить как минимум год

Пособие полагается тому, кто в последние 30 месяцев до подачи заявки платил взносы как минимум 12 месяцев, причем неважно, трудился ли он все время на одном месте или менял работодателей. Таково основное правило, хотя из него есть целый ряд исключений, касающихся, например, тех, кто растил ребенка в возрасте до трех лет, добровольно служил в армии, долго болел. Им могут засчитать соответствующие периоды.

Такой фактор, как гражданство, на получение пособия в Германии никак не влияет. Оно полагается любому иностранцу, который легально работал в ФРГ, будучи гражданином одной из стран ЕС или обладателем вида на жительство.

Время, в течение которого можно получать пособие по безработице, зависит от того, как долго наемный работник пополнял своими взносами «общий котел». Но тут вступает в силу и второй фактор – возраст.

Если заявку на пособие подает наемный работник моложе 50 лет, то он будет получать его 12 месяцев при условии, что платил взносы на протяжении не менее 24 месяцев за последние 5 лет. Тот, кто пополнял «общий котел» меньший срок, но более 12 месяцев, будет получать пособие 6 месяцев.

Если же претенденту свыше 50 лет, то продолжительность получения пособия поэтапно увеличивается до 24 месяцев. Максимальный двухлетний срок полагается всем, кто старше 58 лет, при условии, что они в течение своей трудовой жизни платили взносы в общей сложности не менее 48 месяцев.

Размер пособия: 60% или 67% от нетто-зарплаты

А вот на размер пособия ни возраст, ни то, как долго работник платил взносы, уже не влияют. Тут вступает в силу третий фактор: наличие детей у претендента на пособие или у того, с кем он живет в оформленном или не оформленном браке. Бездетному претенденту полагается 60% предшествовавшей нетто-зарплаты, а если есть хотя бы один ребенок – 67%.

Механизм подсчета тут такой: берется брутто-зарплата последних 12 месяцев, суммируется и делится на 365 дней. Из полученной дневной брутто-зарплаты вычитают подоходный налог и взнос солидарности с восточными землями, а также социальные отчисления в размере 20% и получают чистый заработок в день. И уже от этой нетто-зарплаты начисляют 60% либо 67%.

Сколько же реально получается в месяц? Скажем, 1200 или 1340 евро, если исходить из довольно типичной для Германии чистой зарплаты приблизительно в 2000 евро, хотя разброс в цифрах в зависимости от профессий и регионов очень большой.

Вся эта система может показаться излишне усложненной и забюрократизированной, особенно если учесть немалое число исключений. Но это результат длительного законотворческого процесса, направленного на совершенствование механизма поддержки безработных и призванного максимально учесть различные жизненные ситуации, в которых они могут оказаться.

Харц IV – переход в качественно иную категорию получателей

Ну а что происходит после того, как безработный молодого или среднего возраста получал пособие целый год, а представитель предпенсионного возраста – даже два года, но так и не смог найти подходящую работу, которую он – таково требование Федерального агентства по труду – обязан искать?

В Германии безработный и в этом случае не оказывается без поддержки, но получает ее уже не из «общего страхового котла», а от государственной системы социальной помощи, официально именуемой «пособие по безработице 2». В Германии ее чаще всего называют Харц IV – по имени ее разработчика, менеджера Петера Харца. Эта система еще более сложная, а потому нуждается в отдельной статье.

Укажем лишь на несколько принципиальных отличий. Если попавший под сокращение несемейный наемный работник до 50 лет получает 60% своей прежней зарплаты, то по истечении года ему начинают выплачивать деньги, исходя уже из прожиточного минимума. Стандартная ставка такого пособия составляет сейчас 432 евро. При этом, правда, учитываются реальные потребности получателя, так что ему могут приплачивать, например, за жилье.

Однако для подсчета этих реальных потребностей претендент обязан предоставить агентству по труду полный отчет о своем имущественном положении, и BA вправе урезать определенные выплаты и потребовать, например, сначала истратить имеющиеся сбережения. Получателю же «обычного» пособия по безработице платят независимо от того, сколько у него накоплений, автомобилей или, скажем, ценных бумаг.

ТАМ, В РОССИИ

«АвтоВАЗ» ушел в трехнедельный корпоративный отпуск

Компания «АвтоВАЗ» ушла в корпоративный отпуск с 27 июля по 16 августа. В такой же отпуск уйдут производственные площадки «Lada Ижевск» и «Lada Запад Тольятти».

В период отпуска на предприятиях группы «АвтоВАЗ» будет продолжена плановая модернизация оборудования и проведены необходимые ремонтные работы, в том числе в рамках программы по улучшению условий труда сотрудников. В настоящее время компанией подготовлен достаточный запас товарных автомобилей, который обеспечит наличие всех моделей в дилерской сети Lada.

Названы самые пострадавшие от коронавируса регионы

Коронавирус повлиял на доходную часть бюджетов регионов России – они снизились на 26 процентов по сравнению с 2019 годом.

Как отмечает Федеральное агентство новостей, максимальное падение неналоговых поступлений было зафиксировано у Пермского края, ЯНАО и Астраханской области – на 52 процента.

Аналитики назвали среди наиболее финансово пострадавших также Красноярский край и Республику Коми. Доходы в этих регионах сократились на 51 и 45 процентов соответственно.

В 82 регионах поступления от налога на доходы физических лиц снизились на 91 миллиард рублей (17 процентов), а 71 субъект суммарно недополучил 292 миллиарда рублей (33 процента) от налога на прибыль. В исследовании отмечается, что значительно выросла зависимость региональных бюджетов от федеральной поддержки по итогам первых пяти месяцев этого года.

Федеральный центр направил пострадавшим от коронавируса регионам триллион рублей, это на 56 процентов больше, чем за аналогичный период прошлого года.

НУ И НУ!

Пушистый оберег

У Брежнева был необычный телохранитель

Мало кто знает, что генеральный секретарь ЦК КПСС Леонид Ильич Брежнев находился под надежной охраной не только армии телохранителей и сотрудников спецслужб. Его жизнь оберегал еще и... кот.

Во время одного из официальных визитов в Индию Брежневу представили Далай-ламу, проживавшего там в изгнании. Скептик по натуре, Леонид Ильич не был положительно настроен на встречу с духовным лидером. Его не впечатляли сверхъестественные способности и магические трюки первосвященника ламаистской церкви. Однако он заинтересовался возможностями нетрадиционной диагностики заболеваний – генсека поразил верно поставленный ему диагноз. И Брежнев принял от Далай-ламы необычный презент – черного пушистого кота, который получил кличку Лама.

Этот кот, по заверению Далай-ламы, обладал даром предвидения и должен был защищать Леонида Ильича от смертельных опасностей. Но было одно условие – кота должен кормить лично Брежнев, причем сырым мясом. Далай-лама пообещал, что как только кот почувствует опасность для жизни генсека, животное начнет нервничать, тереться о ноги, дергать за штанину. Однако предупредил: когда кот умрет и самому Брежневу жить останется недолго.

В первый раз кот удивил своего хозяина зимой 1969 года. 21 января в Москве встречали космонавтов Елисеева, Шаталова, Волынова и Хрунова. В этот же день в первый раз с момента прилета из Индии кот Лама стал крайне необычно себя вести: скребся в дверь Брежнева, жалобно мяукал, был очень обеспокоен, хватал генсека за штанину. Все это навело Леонида Ильича на неприятные мысли, и он распорядился перестроить машины в кортеже, чтобы ехать в конце. Именно в этот день, как оказалось позже, было спланировано покушение на Брежнева. И именно это решение спасло ему жизнь.

В следующем году чудо-кот снова показал свои сверхъестественные способности. В тот день его поведение резко изменилось: Лама не выпускал Брежнева из дома, хватая за штанину. И генсек воздержался от поездки в Кремль. Чуть позже Леонид Ильич узнал, что машина, на которой он должен был ехать, попала в тяжелую аварию, а охранник, который сидел на его месте, снесло полчерепа. Авария не была спланированным покушением – просто роковое стечение обстоятельств. Как уж тут было не поверить в особые способности кота! Говорят, после известия о произошедшем генсек угостил Ламу дополнительным куском телятины и попросил Индиру Ганди наградить Далай-ламу каким-нибудь индийским орденом.

В 1971 году Брежнев отложил свой визит во Францию. И тоже «благодаря» коту-предсказателю. Позже выяснилось, что террористическая организация готовила покушение на советского генсека и французского президента.

Драматическая развязка наступила в 1982 году. Посещая Ташкент, Леонид Ильич решил побывать на авиационном заводе. Направлялись в сборочный цех, Брежнев и Рашидов проходили под крылом самолета. Их окружала толпа, хаотичным потоком ступавшая следом. И вдруг стропила не выдержали – огромная деревянная площадка рухнула на генсека. Еще чуть-чуть, и его настигла бы неминуемая смерть.

В это же время взбесился кот Лама – он сорвался с поводка и, обезумев, покусал пытавшихся усмирить его охранников. А затем бросился под колеса проезжавшей машины и погиб. Брежнев ненадолго пережил его – в ноябре того же года скончался.

ЖАНЧЫНЫ-ЛЕГЕНДЫ

МЯЦЕЖНАЯ ГРАФІНЯ

Яе імя для суайчыннікаў стала сімвалам ахвяравання сабой дзеля Радзімы, адданасці ідэям нацыянальнага адзінства. Ёй прысвяцілі нямала старонак пісьменнікі і паэты, творы жывапісу ўслаўляюць яе мужнасць і прыгажосць. Яе жыццё, на жаль, вельмі рана абарвалася… Эмілія Плятэр, легенда вызваленчага паўстання 1830–1831 гадоў.

Эмілія Плятэр паходзіла са старадаўняга багатага графскага роду, які меў заможныя палацы і маёнткі па ўсёй тэрыторыі Рэчы Паспалітай: у Беларусі, Польшчы, Літве, Латвіі. Нарадзілася Эмілія ў Вільні 13 лістапада 1806 года, але яе бацькі Францішак Ксаверы Плятэр і Ганна Моль не вельмі ладзілі паміж сабой, і неўзабаве разам з маці дзяўчынка пасялілася ў маёнтку Ліксна Дзінабургскага павета Віцебскай губерні (цяпер гэта тэрыторыя Латвіі).

Эмілія з дзяцінства здзіўляла родных сваёй моцнай воляй, была надзвычай сур'ёзнай і ўдумлівай. Падлеткам яе мала цікавілі дзявочыя захапленні, гульні, танцы, уборы, рамантычныя мары пра каханне. У доме Плятэраў мелася цудоўная бібліятэка, і дзяўчына праводзіла там шмат часу, з цікавасцю вывучала гісторыю, літаратуру Рэчы Паспалітай, чытала кнігі пра знакамітых людзей, якія са зброяй у руках гераічна адстойвалі свабоду сваёй краіны. Яе натхнялі вобразы Жанны д'Арк, Тадэвуша Касцюшкі, іншых нацыянальных герояў. Каб стаць падобнай да іх, Эмілія вучылася верхавой яздзе, займалася фехтаваннем, адпрацоўвала навыкі стральбы, здзяйсняла разам са стрыечнымі братамі паходы праз балоты і лясныя гушчары. З захапленнем шукала новыя звесткі пра Ласкарыну Бубуліну, гераіню нядаўняй грэчаскай рэвалюцыі (1821 года) і барацьбы супраць асманскага іга: гэтая багатая жанчына на свае грошы ўтрымлівала невялікі флот і войска паўстанцаў, купляла для іх зброю і харчаванне. Партрэты Бубуліны, Жанны д'Арк і Касцюшкі віселі сярод іншых у доме Плятэраў.

Наогул Плятэры былі гарачымі патрыётамі Рэчы Паспалітай, таму зразумела, якія гаворкі вяліся ў час сустрэч родзічаў. Юная Эмілія пазнаёмілася з філасофіяй філаматаў і філарэтаў, зачытвалася іх творамі. Асабліва любіла «Гражыну» Адама Міцкевіча, а галоўная гераіня стала для Эміліі ў многім узорам для пераймання. Пад уплывам паэтаў-філаматаў Эмілія захапілася беларускім фальклорам, занялася яго збіраннем і запісвала свае нататкі ў асобныя сшыткі.

Натуральна, што, маючы такую натуру і выхаванне, Эмілія Плятэр не змагла застацца ўбаку ад вызваленчага руху. У 1830 годзе самаўпраўная палітыка Аляксандра I у дачыненні да Рэчы Паспалітай, каранаванне імператара Мікалая I каралём Польшчы выклікалі гнеў і абурэнне ў польскіх, беларускіх і літоўскіх патрыётаў, якія марылі адрадзіць сваю радзіму ў межах 1772 года.

У канцы лістапада адбылося паўстанне ў Варшаве. Даведаўшыся аб гэтым, Эмілія тут жа аб'ездзіла бліжэйшых сваякоў і знаёмых з заклікам пачаць падрыхтоўку да барацьбы ў Літве і на Беларусі, заклікала іх аб'яднацца ў баявы атрад. Разам са сваімі кузенамі Люцыянам і Фердынандам, іх сябрамі, курсантамі школы падхарунжых, яна распрацавала план па захопе Дзінабургскай крэпасці. Меркавалася, што Эмілія прывядзе да сцен крэпасці свой баявы атрад, а курсанты змогуць арганізаваць на гэты час пераварот унутры. Гарнізон крэпасці быў невялікі, умацаванні слабыя, так што змоўшчыкі спадзяваліся на поспех. Але планы не спраўдзіліся, бо школу зачынілі, падхарунжых выслалі ў іншыя губерні, а крэпасць узмацнілі дадатковымі войскамі. Аднак падчас падрыхтоўкі адбылася важная падзея – пасвячэнне Эміліі Плятэр у рыцара-дзеву паводле старажытных традыцый.

У Польшчы ўжо ішлі баі, а ў Беларусі і Літве пакуль стаяла трывожная цішыня. Не хапала цярпення, і Эмілія паехала ў Вільню, каб сустрэцца з людзьмі, якія павінны былі нешта ведаць. Мяркуецца, што ёй удалося выйсці на Віленскі цэнтральны паўстанцкі камітэт. Эмілія пачала актыўна дзейнічаць: аб'язджала навакольныя маёнткі і вёскі, заклікаючы браць зброю і рыхтаваць косы. Дзяўчына падрэзала свае доўгія прыгожыя валасы, пераапранулася ў ваенны мундзір і ўжо ў такім баявым уборы 29 сакавіка з'явілася на плошчы мястэчка Дусяты перад касцёлам. Узброеная пісталетамі і кінжалам маладая дзяўчына выклікала ў людзей, якія выйшлі пасля службы, здзіўленне. Эмілія палымяна звярнулася да ўсіх як да сваіх братоў, аб'явіўшы аб пачатку вялікай барацьбы «за нашу і вашу свабоду» і заклікаўшы людзей узняцца за сваю Айчыну… Як пішуць сведкі, за чвэрць гадзіны Эмілія Плятэр сабрала атрад колькасцю 280 стралкоў, 60 конных і некалькі соцень касінераў.

Наваствораны атрад рушыў на Дзінабург. Па дарозе паўстанцы напалі на паштовую станцыю Даўгелі і захапілі яе, перамогшы часткі расійскага імператарскага войска. Затым 4 красавіка з баямі ўзялі мястэчка Езяросы, і Эмілія ўпісала ў гарадскую і судовую кнігі Акт паўстання. Для яе гэта быў своеасаблівы момант справядлівасці – вяртанне сваіх земляў.

Праз два месяцы ў мястэчку Жэймо Трокскага павета атрад Эміліі Плятэр сустрэўся з рэгулярнай польскай арміяй генерала Хлапоўскага. Незвычайная дзяўчына-паўстанец выклікала павагу і захапленне. Вось адзін з успамінаў: «…*Далучыўся да нас даволі вялікі, добра апрануты конны аддзел паўстанцаў на чале з дзяўчынай Плятэр. Ёй можна было даць не больш за 24 гады. Невялікая ростам, бледная, не прыгажуня, але з акруглым, прыемным, сімпатычным тварам, блакітнымі вачыма, стройнага, хоць і не моцнага целаскладу. Была сур'ёзная, хутчэй суровая, чым простая ў абыходжанні, малагаваркая і сваім выглядам быццам патрабавала да сябе належных адносін і прыстойнасці. Ды ніхто ў лагеры не дазволіў бы ў яе прысутнасці кінуць лішняе слова, жарт ці сагрэшыць… На ёй быў сурдут з чырвоным каўнярам, а каля шыі карункавы каўнерык,*

што вельмі ёй пасавала. Невялікі мужчынскі ківер на галаве, валасы падрэзаныя, на поясе кінжал і невялікая шабля, сярэбраныя шпоры на боціках. Сціплая, без усялякай ненатуральнай прэтэнзіі, яна стройна трымалася на кані…»

Генерал Адам Хлапоўскі прыняў Эмілію вельмі прыязна і, калі яна не пагадзілася вярнуцца дадому, каб «пачакаць там з надзеяй перамогу», узяў у свой штаб. Нечуваная рэч – маладая жанчына была афіцыйна пастаўлена над бывалымі салдатамі, прызначана ганаровым камандзірам 1-й роты 25-га лінейнага палка паўстанцкай арміі, ёй быў прысвоены чын капітана. Яна даслужылася затым да камандзіра 1-й роты 1-га палка літоўскай пяхоты.

Бесперапынныя баі і новыя бітвы. І паўсюль яна, Эмілія Плятэр, паважаная байцамі дзяўчына, сімвал адданасці і мужнасці, непахіснай волі да свабоды. 19 чэрвеня Плятэр удзельнічала ў бітве пад Вільняй – гэта быў пік паўстання на тэрыторыі былога Вялікага Княства Літоўскага. Задача перад аб'яднанымі сіламі паўстанцаў ставілася вядомая: авалодаць сталіцай ВКЛ. Аднак узяць горад не ўдалося. Сюды былі сцягнуты значныя злучэнні рускіх войскаў, узмоцненыя баявымі гарматамі. Паўстанцы панеслі вялікія страты і вымушаны былі адступаць на захад. Гэта паражэнне азнаменавала пералом у ходзе ўсяго паўстання і вызваленчай барацьбы 1830–1831 гадоў.

Эмілія Плятэр удзельнічала ва ўсіх асноўных бітвах. Пасля паразы пры ўзяцці Вільні і найцяжэйшага бою ля Шаўляя польская армія аказалася падзеленай на тры часткі. Генерал Хлапоўскі вырашыў адвесці свой атрад у Прусію, каб уратавацца (потым ён будзе вымушаны ў Прусіі здаць зброю). Эмілія катэгарычна супраць: «Лепш вам было б памерці з гонарам, чым скончыць такой ганьбай. Шчаслівай дарогі, генерал! Што тычыцца мяне, пакуль іскра жыцця будзе ў грудзях, буду змагацца за Айчыну!»

Плятэр з аднадумцамі вырашыла дабрацца да Польшчы, каб працягнуць барацьбу, далучыцца да паўстанцаў. На гэтым шляху, вымушаная прабірацца тайком праз усю Літву і начаваць як прыйдзецца, дзяўчына моцна прастудзілася. Знясіленая, яна раз-пораз губляла прытомнасць, і сябры пакінулі яе ў сялянскай хаце, адкуль Эмілію забралі да сябе шляхціцы Абламовічы. Яе апекавалі, лячылі, пэўны час яна пражыла там як настаўніца дзяцей гаспадароў.

Пра тое, што паўстанне канчаткова разгромлена, Эмілія даведалася толькі ў канцы кастрычніка (ад яе гэтую навіну ўсяляк хавалі). Вестка падкасіла і без таго кволае здароўе: зацяжная прастуда і нервовы стрэс сур'ёзна падарвалі яе сэрца. Хвароба стала імклівая развівацца, і праз два месяцы ва ўзросце 25 гадоў Эмілія Плятэр памерла…

Але яшчэ некалькі гадоў пасля яе смерці расійскія жандары чуйна рэагавалі на чуткі аб быццам бы яе вяртанні і шукалі неабвержаныя доказы смерці гераіні, бо сапраўды вельмі баяліся палымянай патрыёткі. Царскімі ўладамі графіня Эмілія Плятэр была пасмяротна прылічана да 2-га разраду дзяржаўных злачынцаў, яе маёнткі і маёмасць былі канфіскаваны. Аднак самае балючае, што зніклі ўсе яе літаратурныя нататкі.

Паэтка і фалькларыстка

Эмілія Плятэр вядомая нашчадкам як адна з першых збіральніц беларускіх народных песень, прымавак і галашэнняў на Віцебшчыне. Усебакова адукаваная, эрудзіраваная, Эмілія таксама вызначалася музычнымі здольнасцямі. Яна апрацоўвала і выконвала на фартэпіяна народныя мелодыі, захаплялася народнай харэаграфіяй, пісала вершы, стылізаваныя пад беларускі фальклор, выказвала ў сваіх сачыненнях любоў да народных паданняў. Асабліва ёй быў цікавы такі самабытны жанр, як галашэнні – памінальныя, вясельныя, каляндарныя і іншыя. Іх выкананне – мастацкае ўвасабленне ўнутранага стану і думак чалавека ў хвіліны трыумфу або адчаю.

Кіруючыся ідэямі філаматаў і філарэтаў, юная графіня Плятэр спрабавала прысвяціць жыццё вывучэнню і прасоўванню культуры свайго народа. Яна збірала беларускі фальклор, запісвала паданні і песні, вучылася танцаваць «простыя» танцы. Ёсць сведчанні, што Эмілія па-майстэрску выконвала пад дуду «Лепятуху».

Вядомы рэвалюцыйны ссыльны, даследчык Сібіры і мемуарыст Максіміліян Восіпавіч Маркс, з маці якога сябравала і часта гасцявала ў яе доме ў Віцебску Эмілія Плятэр, назваў яе прадвесніцай нацыянальнага Адраджэння XIX стагоддзя. Ён так пісаў пра Плятэр: «*Першая яна – напэўна ж, я не памыляюся – з запалам, уласцівым адчувальным і высакародным сэрцам, аддалася душою беларускаму люду, вывучала яго бяду і спачувала ёй, імкнучыся па магчымасці аблегчыць яе; збірала і спявала яго песні, шчодра плаціла за іх дастаўку і спрабавала пяро ў іх наследаванні…*» На жаль, згінулі дзесьці ў нетрах архіваў жандармерыі шматлікія фальклорныя нататкі і рукапісы з уласнымі вершамі графіні Плятэр. Засталіся ў запісе толькі некалькі радкоў з народнага галашэння, якое, паводле ўспамінаў сучаснікаў, Плятэр выконвала вельмі кранальна, шчыра:

Авой, авой, дзяцюк ты мой!
Ня на радасьць,
ня на шчасьце ты радзіўся…

Слава пра мужную літвінку Эмілію Плятэр, найперш дзякуючы паэту Адаму Міцкевічу, разнеслася на ўвесь свет: памяці юнай графіні ён прысвяціў верш-кантату «Смерць палкоўніка». У сваіх творах апелі Дзеву-воіна паэты Францыі, Англіі, Польшчы, Германіі, Італіі. Пра «беларускую Жанну д'Арк» у 30-я гады XIX стагоддзя ставілася п'еса ў Парыжы. Наогул, у Францыі ёй прысвяцілі некалькі кніг і літаграфій.

Сваёй нацыянальнай гераіняй лічаць Эмілію Плятэр Латвія і Літва, таму што нарадзілася яна ў Вільні, а дзяцінства і юнацтва правяла ў радавой сядзібе каля Дзінабурга (Даўгаўпілса). Выдатны беларускі мастак Напалеон Орда пакінуў нам малюнак тагачаснага маёнтка Ліксна.

У Польшчы памяць Эміліі Плятэр ушаноўваецца найбольш яскрава. У Варшаве яе імя носіць адна з цэнтральных вуліц, ёсць шматлікія помнікі. Яе партрэты-выявы шматкроць з'яўляліся на польскіх банкнотах і манетах, а таксама на розных медалях. У яе гонар называюцца навучальныя ўстановы і нават зоркі. Нядаўна натуралістамі Польшчы быў выведзены пяшчотны павойнік Emilia Plater: светла-блакітныя кветкі люціка з чатырма раскрытымі вонкі пялёсткамі смела пазіраюць у вольнае чыстае неба.

Алена ЦЯРЭНЦЬЕВА.

«Алеся».

«Яе натхнялі вобразы Жанны д'Арк, Тадэвушка Касцюшкі, іншых нацыянальных герояў. Каб стаць падобнай да іх, Эмілія вучылася верхавой яздзе, займалася фехтаваннем, адпрацоўвала навыкі стральбы, здзяйсняла разам са стрыечнымі братамі паходы праз балоты і лясныя гушчары».

ВІНШУЕМ!

Узнагароды - заслужаным людзям!

Адразу некалькі ўказаў аб узнагароджванні заслужаных людзей падпісаў на мінулым тыдні Аляксандр Лукашэнка.

Хто адзначаны з медыкаў

Ордэна Пашаны ўдастоены галоўны ўрач Віцебскай абласной клінічнай інфекцыйнай бальніцы **Таццяна Кавалёва**, загадчыца мікрабіялагічнай лабараторыі, урач-бактэрыёлаг Мінскага гарадскога цэнтра гігіены і эпідэміялогіі **Наталля Леўшына** і загадчыца лабараторыі грыпу і грыпападобных захворванняў Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтра эпідэміялогіі і мікрабіялогіі **Наталля Шмялёва**.

Медалём «За адзнаку ў вайсковай службе» ўзнагароджаны начальнікі інфекцыйных аддзяленняў – урачы-інфекцыяністы дзяржаўных устаноў «432 ордэна Чырвонай Зоркі галоўны ваенны клінічны медыцынскі цэнтр Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь» **Кірыл Дубавец** і «1134 ваенны клінічны медыцынскі цэнтр Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь» **Леанід Яўменьчыкаў**.

Вялікая група работнікаў розных устаноў аховы здароўя і адукацыі ўдастоена медаля «За працоўныя заслугі».

Званне «Народны ўрач Рэспублікі Беларусь» прысвоена загадчыку кафедры інфекцыйных хвароб Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта **Ігару Карпаву**, «Заслужаны ўрач Рэспублікі Беларусь» – урачу анестэзіёлагу-рэаніматолагу сталічнай 3-й гарадской клінічнай бальніцы імя Я.У.Клумава **Дзмітрыю Бычкоўскаму** і ўрачу-пульманолагу Гомельскай абласной туберкулёзнай клінічнай бальніцы **Таццяне Шабушовай**.

Сілавікам – па заслугах

Ордэнам «За службу Радзіме» III ступені ўзнагароджаны начальнік упраўлення па расследаванні злачынстваў супраць асобы і грамадскай бяспекі галоўнага следчага ўпраўлення Следчага камітэта **Васіль Галь** і начальнік Дэпартамента транспартнага забеспячэння Міністэрства абароны **Юрый Шаплаўскі**.

Міліцыянер групы затрымання Стаўбцоўскага аддзялення Дэпартамента аховы Міністэрства ўнутраных спраў **Андрэй Талстой** удастоены медаля «За выратаванае жыццё».

Заслугі ваеннаслужачых, пагранічнікаў, супрацоўнікаў Следчага камітэта адзначаны медалямі «За адзнаку ў вайсковай службе», «За адзнаку ў ахове дзяржаўнай граніцы», «За адзнаку ў ахове грамадскага парадку».

Яны таксама не забыты

Ордэнам Пашаны і медалём «За працоўныя заслугі» ўзнагароджаны прадстаўнікі ветэранскага руху, прадпрыемстваў прамысловасці, аграпрамысловага комплексу, жыллёва-камунальнай сферы, супрацоўнікі Міністэрства па падатках і зборах, Беларускай чыгункі, Следчага камітэта, спартсмены.

Сталі народнымі артыстамі Беларусі

Ганаровае званне «Народны артыст Беларусі» прысвоена салістам Маладзёжнага тэатра эстрады **Іне Афанасьевай** і Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета **Уладзіміру Громаву**.

Прадстаўнікі сферы мастацтва і адукацыі ўдастоены медаля Францыска Скарыны.

***

Указам таксама прысвоены званні заслужаных дзеячаў прадстаўнікам розных сфер.

ЭПІДЭМІЯ

Згінь, каранавірус!

Калі верыць дадзеным Міністэрства аховы здароўя, то за справаздачныя суткі ў краіне зарэгістравана ўсяго 119 новых выпадкаў каранавіруснага захворвання. І колькасць памерлых за дзень знізілася да чатырох чалавек.

Усяго ў Беларусі налічваецца 60.492 пацыенты, у якіх раней быў пацверджаны дыягназ COVID-19 і якія, прайшоўшы курс лячэння, адчуваюць сябе здаровымі.

Вера КУДРАЎЦАВА.

ПРАТЭСТ

«Пакуль адчуваю сябе нармальна, хоць і паспала ўсяго паўтары гадзіны»

У нядзелю 26 ліпеня ў Мінску пад сценамі СІЗА на Валадарскага пачалі галадаць маці затрыманага разам з Сяргеем Ціханоўскім Дзмітрыя Фурманава і яго нявеста Вольга. Яны прыехалі ў Мінск з Гродна.

Учора Вольга распавяла «Народнай Волі», што заставалася пад сценамі Валадаркі ўсю ноч. Побач з ёй знаходзіліся маладыя людзі з Мінска, якія яе не пакідалі.

– Бацькоў Дзімы забралі начаваць людзі, а я засталася, і са мной былі яшчэ чалавек сем – сказала Вольга. – Сёння адчуваю сябе яшчэ нармальна, хаця паспала пад раніцу ўсяго паўтары гадзіны. А вось у мамы Дзімы ўжо круціцца галава.

Вольга ўражана тым, што да іх падыходзяць незнаёмыя мінчане, падтрымліваюць маральна, прапануюць дапамогу, запрашаюць пераначаваць, прынеслі вады, падарылі кветкі.

– Я вельмі ўражана тым, што староннія людзі аказваюць такую падтрымку, і ў мяне проста няма слоў, каб выказаць ім удзячнасць. Ніхто з улад на нас пакуль увагі не звяртае. Побач ходзяць толькі міліцыянеры.

Паводле слоў Вольгі, аб сваёй акцыі яны загадзя паведамілі старшыні Гродзенскага аблвыканкама, кіраўніку Адміністрацыі прэзідэнта, старшыні Савета Рэспублікі, міністру ўнутраных спраў, старшыні Следчага камітэта, генпракурору, старшыні Вярхоўнага суда, а таксама прадстаўнікам Еўрапейскага Саюза і

Арганізацыі Аб’яднаных Нацый у Беларусі.

Нагадаем, што сям’я Фурманавых і нявеста затрыманага Дзмітрыя выставілі патрабаванні: неадкладна вызваліць Дзмітрыя Фурманава і іншых палітычных вязняў, якія знаходзяцца ў СІЗА-1, і спыніць супраць іх крымінальныя справы.

Міхал КАРНЕВІЧ.

КТО ЕСТЬ КТО

Владимир Громов первый раз вышел на сцену в 7 лет

Любая оперная труппа нуждается в молодых перспективных баритонах, поэтому Владимира Громова пригласили работать в Большой театр прямо со студенческой скамьи. Но первый раз на сцену, надо сказать правды ради, он вышел вообще в 7 лет. С отцом, известным гитаристом и педагогом, мальчик выступал дуэтом в парках, на праздниках и гуляниях. Тоже как гитарист. И через некоторое время заработал первые в жизни 7 рублей гонорара.

Интересно, что музыкальный колледж имени Глинки Владимир Громов заканчивал два раза: первый раз по классу гитары, второй – как вокалист. В одном из интервью певец признавался, что к вокалу его повернула армия: «Совершенно случайно». В Ансамбле песни и танца Вооруженных сил парня направили в хор и… определили дальнейшую судьбу. После колледжа Громов поступил в Белорусскую академию музыки, затем окончил магистратуру. Вот какое основательное музыкальное образование у солиста Владимира Громова. Также серьезно певец относится и к зрителю: любит, чтобы в зале сидели люди подготовленные, чтобы между артистом и публикой происходил настоящий обмен энергией.

С 2005 года Громов – постоянный участник Международного фестиваля искусств

«Славянский базар в Витебске». За плечами немало и зарубежных гастролей: в Испании, Германии, Франции, Люксембурге, Таиланде, России, Украине, Азербайджане. В 2008 году за выдающиеся творческие достижения Владимир Громов награжден медалью Франциска Скорины. Несколько дней назад солист Большого театра, ведущий мастер сцены стал народным артистом Республики Беларусь. С чем мы его и поздравляем!

Виктория ДРОЗД.

СУСТРЭЧЫ

Збажына Пятра Скрамблевіча

Жыхар вёскі Караліно Гродзенскага раёна Пётр Скрамблевіч імкнецца захаваць тэхналогіі, якімі карысталіся нашы продкі падчас жніва. Праўда, сам не вельмі верыць, што гэта камусьці патрэбна, але працягвае ўручную ўбіраць збажыну, вязаць у снапы і потым пад навесам абмалочваць.

Не разбагацееш, але і галодным не будзеш...

Пётр Скрамблевіч чалавек перадпенсіённага веку. Жыве з жонкай, дочкі выраслі і пераехалі ў сталіцу. У яго дом і невялікая гаспадарка, а таксама ў спадчыну ад цесця застаўся яшчэ адзін будынак у вёсцы з надзелам зямлі, дзе ён сее збожжавыя, нарыхтоўвае сена. Пастаяннай працы не мае: узімку працуе качагарам, а летам займаецца ўласнай гаспадаркай.

Яго цесць пры Саветах у калгас працаваць не пайшоў: яшчэ ад дзядоў перайшла крыўда на тое, што бальшавікі іх практычна разарылі.

– *Жылі з таго, што гадавалі ў вёсцы кароў, бычкоў, мелі авечак, свіней, трымалі курэй,* – згадвае спадар Скрамблевіч. – *Гаспадарка іх цалкам карміла, хаця разбагацець з гэтага было немагчыма. Здалі бычка – купілі тэлевізар. Прадалі свіней – набылі лядоўню. Галоднымі ніколі не заставаліся, заўсёды на стале была свая ежа, а не купленая ў краме.*

Зараз, кажа Пётр, на ўсю

іх вёску ўсяго адна карова. Ён згадвае, што пасля таго, як абвалілася камуністычная сістэма, большасць прыгранічных вяскоўцаў пачалі жыць з паездак у Польшчу і наогул закінулі свае гаспадаркі.

– *Я таксама пачаў ездзіць, і, не паверыце, за дзве паездкі можна было на карову зарабіць. Але я не мог стаяць у тых чэргах, не спаць па начах і чакаць, пакуль усё тое, што я прывёз, палякі раскупяць. Мне лягчэй было пасвіць кароў, касіць, чым зарабляць грошы гэтымі паездкамі.*

Калі зямля не твая...

Спадар Пётр паказвае мне традыцыйную касу і побач трымер кітайскай вытворчасці. Вось, маўляў, раней на жніве жанчыны карысталіся сярпамі, мужчыны – косамі. Трымерам хоць і больш скосіш, але тую траву на сена ўжо не скарыстаеш.

– *Цяпер каля кожнай хаты чуваць не звон касы, а рокат трымера. Мы вось падчас з жонкай сядзем кавы папіць, а тут суседзі як пазаводзяць гэтыя тарахцелкі, дык даводзіцца ў хату хавацца.*

У нашай дзяржаве, разважае Пётр, сістэма так збудавана, што займацца прысядзібнай гаспадаркай нявыгадна. І найперш вяскоўца засмучае тое, што зямля не з’яўляецца ўласнасцю чалавека, а проста даецца ў арэнду. Яе ў любы час могуць забраць.

Мой суразмоўца ўсміхаецца: навукоўцы нібыта зрабілі цікавае параўнанне. Раней адна гаспадыня даіла чатырох кароў уручную, а зараз даярка доіць іх 25, а то і 30. Але калі падзяліць надой на колькасць чыноўнікаў у калгасах і райвыканкамах, якія прэтэндуюць на заробак з тых кароў, то на кожнага чалавека атрымліваецца малака не больш як з дзвюх каровоў. А таму, маўляў, і цэны на харчы ў нас значна вышэйшыя, чым у суседняй Польшчы. Спадар Пётр прыводзіць прыклад са свайго жыцця:

– *Пазамінулым годам мы здалі бычка, і нам заплацілі 800 долараў, летась за такога ж – 600, а сёлета ледзь 500 «баксаў» атрымалі – і тое прадалі мусульманам на мяса, а шкуру здаць не было куды, то закапалі.*

У садзе поўна яблыкаў, а прадаць іх праблема. На кансервавы завод можна нешта здаць, але за капейкі.

«Прагрэс наступае, але мне шкада традыцый»

Спадар Пётр разумее, што прагрэс непазбежны і ў разумных гаспадароў ён насамрэч дае плён. А які прагрэс у нас? З калгасаў, якія змянілі шыльды, а ўсё астатняе засталося па-ранейшаму, людзі збягаюць, таму што зарабляюць мізэрныя грошы і гаспадарамі на зямлі сябе не адчуваюць.

Вяртаемся да размовы наконт сялянскіх традыцый.

– *Некалі ў вёсцы ўсе працы прымяркоўваліся да тых ці іншых рэлігійных святаў: пасеяць збожжавыя трэба было да Яна, прыбраць з поля – да Усіх Святых,* – кажа Скрамблевіч. – *Праца ў полі, на лугу не здавалася нечым катаржным, наадварот, прыносіла задавальненне.*

Спадар Пётр кажа, што вельмі хацелася б вярнуць у вёску многія згубленыя традыцыі, але, відаць, ужо позна, бо абязлюдзела яна.

Праз некалькі хвілін я глядзеў, як Пётр Скрамблевіч спраўна ўвіхаецца на жытнёвым полі. Вось ён звівае са сцяблін «вяроўку» і абвязвае ёю сноп збажыны. Для чалавека, які з дзяцінства прывык да сялянскай працы, гэта не проста работа, а пэўная эстэтыка, з якой яму не хочацца развітвацца.

Міхал КАРНЕВІЧ.

ЧУЛІ?

«Паўлінка» адпраўляецца ў Ліду

У межах святкавання 100-га сезона і адмыслова ў межах праекта «Ліда – культурная сталіца Беларусі» Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы пакажа ў гэтым горадзе славутую «Паўлінку».

Паказ адбудзецца на завяршэнне юбілейнага сезона Купалаўскага тэатра 31 ліпеня ў Лідскім замку.

«Яскравы, насычаны і запамінальны сезон закончыцца на высокай ноце, – кажуць у Купалаўскім. – *У завяршаючы вечар спектаклі тэатра пройдуць адразу ў дзвюх гарадах Беларусі: у Мінску на Камернай сцэне пакажуць кранальную «Зямлю Эльзы», а ў Лідзе – сапраўдны сімвал тэатра «Паўлінку».*

Легендарны спектакль «Паўлінка», які з’яўляецца неад’емнай часткай рэпертуару Купалаўскага тэатра з 1944 года, завітае да жыхароў Ліды як шчыры падарунак ад купалаўцаў на Дзень горада. Найстарэйшы спектакль тэатра карыстаецца вялікай любоўю гледачоў і за доўгія гады свайго існавання ператварыўся ў сапраўдную візітоўку, сімвал Купалаўскай сцэны. Сакрэт такога ўнікальнага поспеху – у спалучэнні яскравых народных характараў, цікавага сюжэта, народных песень і танцаў, мілагучнай мовы класіка беларускай літаратуры Янкі Купалы і выдатнага майстэрства выканаўцаў».

«Паўлінка» ў рэжысёрскім увасабленні Льва Літвінава і сцэнаграфіі Барыса Малкіна на працягу дзесяцігоддзяў і насамрэч з’яўляецца візітоўкай Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы. Што тычыцца змены пакаленняў артыстаў, дык трэба сказаць, што ў ролі Паўлінкі выступалі ўжо больш за 10 артыстак, некаторыя з якіх, выконваючы яе на працягу многіх сезонаў і захоўваючы традыцыйны малюнак ролі, здолелі стварыць адметны характар. У кожнага пакалення гледачоў – свая Паўлінка.

Напрыканцы 2019 года спектакль Купалаўскага тэатра «Паўлінка» быў уключаны ў спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі.

Дарэчы, у Лідскім замку спектакль можна будзе паглядзець бясплатна.

Віктар ШПАК.

БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!

Причины перерождения родинок

Родинка может служить не только украшением. Она может перерождаться в злокачественную опухоль под воздействием различных раздражителей, и тогда родинка становится опасной.

Какие бывают родимые пятна

* Лентиго – плоское пятно от коричнево-бурого до черного цвета. Его окраска не усиливается под действием солнечного излучения.

* Эпидермодермальные невусы обычно плоские. Родимые пятна на ладонях, подошвах и генитальной области обычно являются эпидермодермальными.

* Сложные невусы имеют темную окраску и возвышаются над уровнем кожи.

* Интрадермальные невусы возвышаются над уровнем кожи, а поверхность может быть гладкой, покрытой волосами или бородавчатой.

* Невусы Саттона – пигментные родимые пятна, окруженные кольцом неокрашенной кожи. Они исчезают самопроизвольно и редко дают начало злокачественным меланомам.

* Диспластические невусы – пятна неправильной формы и с нечеткими границами, слегка возвышаются над уровнем кожи, окраска их варьируется от рыжевато-коричневой до темно-бурой на розовом фоне. Могут возникнуть в любом месте, встречаются на участках, закрытых одеждой, или на волосистой части головы.

Причины перерождения родинок

Известный факт – чтобы подтолкнуть родинку к перерождению, необходим соответствующий толчок или активаторный раздражитель. Один из самых существенных активаторов – это чрезмерное пребывание на солнце или посещение солярия.

Облучение ультрафиолетом в гигантских дозах может вызвать необратимые реакции в структуре кожи человека и в его клетках. Этот фактор значительно увеличивает риск перерождения невусов и образование онкологической меланомы. Напомним, что для каждого индивидуума инсоляционное количество носит строго персональный характер. Такую грань нелегко определить. Именно поэтому проще всего просто взять себе на вооружение тот факт, что долгое пребывание под ультрафиолетовыми лучами солнца или солярия неминуемо идет во вред вашей коже и организму в целом.

Реакция кожи на чрезмерное воздействие на нее ультрафиолета – защитная. Чрезмерный загар – это ожог определенной степени, который разрушает иммунитет кожи. Кожа обладает своей специфической памятью и никогда не простит чрезмерного воздействия на нее солнечных ударов. И как результат всего вышеописанного – перерождение пигментных пятен и родинок в злокачественные новообразования.

Особенно осторожными должны быть беременные женщины. Интенсивная гормональная перестройка в их организме в период беременности часто влечет за собой серьезнейшие изменения в структуре и клетках кожи.

Еще одна основная причина перерождения родинки в злокачественную опухоль – это травма родинки. Именно по этой причине, если вы случайно задели родинку ногтем или повредили ее во время купания, обязательно надо показаться врачу-онкодерматологу.

Группа риска, которая наиболее подвержена воздействию ультрафиолета и мутагенному перерождению родинок:

• светловолосые и светлокожие люди с зелеными, серыми и голубыми глазами;

• люди, обладающие изрядным количеством веснушек;

• люди, характеризующиеся наличием многочисленных пигментных пятен;

• женщины в период беременности;

• люди с многочисленными родинками на теле, размер которых превышает пять миллиметров.

Непонятная родинка – сразу к врачу!

Необходимо особенно обратить свое внимание на большие родинки размером более пяти миллиметров, которые появились на теле. Прибавьте к ним пигментированные и те, которые отделяются от поверхности кожи, которые обладают своеобразными акцентированными краями. Какая-либо блестящая поверхность безобидной родинки или пигментного пятна означает ее перерождение и это требует немедленного обращения к врачам. То же касается любого изменения цвета, формы, размера. Здесь речь идет о профилактике, а не о самом лечении опасного недуга. Просто необходимо вовремя принимать меры.

Основные признаки перерождения родинок

Абсолютно все нижеперечисленные признаки требуют срочной медицинской консультации с врачом-дерматологом:

• Заметное изменение цвета родинки или значительное уменьшение или повышение пигментации. Неравномерная окраска, вдоль периферии образуются пятна, некое подобие кольца, которое состоит из черных «угольков», которые постепенно сливаются в определенные узлы разных размеров.

• Неодинаковая (неравномерная) окраска пигментного пятна или родинки.

• Полное отсутствие или существенное нарушение рисунка структуры кожи и шелушение.

• Образование воспалительного процесса вокруг родинки или существенная краснота в виде некоего венчика.

• Значительное изменение конфигурации вдоль периферии, а также явное размазывание контура пигментного пятна или родинки.

• Значительное увеличение размера самой родинки или пятна и его уплотнение, при этом пигментное пятно расплывается в виде «расплескивания».

• Образование у самого основания родимого пятна или родинки мелких папилломатозных элементов с тенденцией некроза узловатого типа.

• Жжение, зуд, напряжение, покалывание родинки или пигментного пятна.

• Самостоятельное выпадение волос с родинки или пятна.

• Напряжение, появление трещин в области пигментного пятна или родинки.

Родинка и что с ней делать

По причине очень частого столкновения людьми с родимыми пятнами и с редким развитием меланомы так называемое профилактическое удаление родинок и пигментных пятен никак не оправдано. Но если родинка вдруг начинает видоизменяться, увеличиваться в размерах или менять цвет, а также болит, зудит – то, безусловно, необходимо ее удаление. Когда вы обнаруживаете у себя на теле признаки изменения или перерождения родинок, необходимо незамедлительно обратиться к врачу-онкологу.

На сегодняшний день современной науке известно более сотни заболеваний онкологического характера, среди них меланома, которая является «злой королевой». Для нее характерны исключительное коварство и жестокая агрессивность.

Один раз возникнув, эта болезнь может расти и медленно распространяться в организме человека от пяти до пятидесяти лет. После этого она выбирает самое уязвимое место на вашей коже – а это пигментное пятно или родинка – и клетки опухоли, начиная с этого места, начинают прорастать вглубь организма. В процессе разрастания они увеличивают размер или объем злокачественной опухоли. А по причине того, что область родинок и пигментных пятен несильно связывают клетки опухоли, они естественным образом отрываются от основной массы опухоли, попадая в организм. От того, что они расходятся по человеческому организму, происходит образование метастаз в лимфатические узлы, глаза, сердце, мозг и т.д.

Ученые утверждают, что каждые десять лет количество случаев меланомы существенно растет, а в частности, удваивается. В некоторых африканских странах – утраивается.

Меланома и ее профилактика

Все мы привыкли слышать известное банальное изречение: «Берегите себя смолоду». Но это на самом деле так. После купания в водоеме открытого типа обязательно примите душ и тщательно вытирайтесь полотенцем. Всегда знайте, что соленая вода образует на коже своего рода микроскопические линзы, которые усиливают влияние на нее ультрафиолетовых лучей.

Старайтесь не загорать с 10 до 15 часов. Именно в это время самое опасное воздействие солнца на вашу кожу.

Солнца в полдень нужно ой как избегать! Во время полуденного солнца песок отражает около семнадцати процентов ультрафиолетовых лучей, туман и облака пропускают их с условием фильтрации около 50%, а влажная одежда сразу после купания – до 40%.

Мужчины подвержены поражению меланомы в бедро (4,9%), голень (6,7%). Женщин меланома сильно поражает в бедро (6,7%), голень (26,3%). Такие цифры заставляют серьезно задуматься. Особенно женщинам. Многие из них, находясь, например, под тентом, считают безопасным положение ноги на солнце. Конечно, если вы не носите синтетические колготки в 35-градусную жару, которые в свою очередь задерживают около 20% ультрафиолета, обязательно обзаведитесь светлыми (белыми) брюками из хлопчатобумажной ткани, они помогут вам не пропустить около 28% опасного ультрафиолета.

В случае любых, даже самых незначительных подозрений немедленно обратитесь к онкологу. В таких ситуациях надеяться на заочную консультацию не стоит. Нужно показаться доктору обязательно!

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Вадзім ДЗЕВЯТОЎСКІ: «Мы нікога не прымушаем удзельнічаць у паўмарафоне...»

Старшыня Беларускай федэрацыі лёгкай атлетыкі адказаў «Народнай Волі», навошта падчас пандэміі праводзіць забег, у якім плануе ўзяць удзел больш за 40 тысяч чалавек.

Як паведамлялася раней, масавы забег запланаваны на 13 верасня. Рэгістрацыя ўдзельнікаў працягваецца, і, калі дынаміка захаваецца, Мінскі паўмарафон раней часу дасягне ліміту ў 42 тысячы ўдзельнікаў.

– У Беларусі працэс рэгістрацыі ідзе даволі інтэнсіўна, а вось замежнікі пакуль узялі паўзу, – кажа **Вадзім ДЗЕВЯТОЎСКІ**. – Тут ужо з'яўляюцца бар'еры ў выглядзе ўзаемадзеяння краін у сувязі з пандэміяй: патрэбны дазвол не пераезды, пералёты і вяртанне дадому. Наколькі мне вядома, у некаторых краінах спартсменаў, якія возьмуць удзел у Мінскім паўмарафоне, будуць адпраўляць пасля вяртання дадому на каранцін. Таму зараз больш рэгіструюцца беларусы і расіяне, якія жадаюць прабегчы дыстанцыю.

Увогуле, чакаем, як далей будзе развівацца сітуацыя. На сённяшні дзень перанос мерапрыемства не плануецца. Як кажуць, шляхоў назад няма.

– Вы можаце даць гарантыю, што нехта з удзельнікаў не будзе хворы на каранавірус? Усе 40 тысяч бегуноў здадуць тэсты, пройдуць медыцынскі агляд?

– Гэтыя пытанні, відаць, трэба задаваць бліжэй да канца жніўня. Сёння мы бачым, што Еўропа выходзіць з самаізаляцыі, але пакуль не магу сказаць, як мы будзем арганізоўваць медыцынскі кантроль удзельнікаў перад стартам.

У Еўропе ўжо пачалі праводзіць спартыўныя спаборніцтвы. Паводле маёй інфармацыі, у верасні пройдзе велагонка Тур дэ Франс. І восенню запланавана вельмі шмат спартыўных спаборніцтваў, у тым ліку і забегаў. Гэта ж не проста так. Відаць, пралічваюць сітуацыю.

Паўтаруся: адмяняць паўмарафон мы ў любым выпадку не будзем, але, калі сітуацыя з каранавірусам стане крытычнай, перанясём мерапрыемства на іншую дату. Хаця зараз жа мы бачым, што ў краіне ідзе зніжэнне захворвання на каранавірус. Веру, што за паўтара месяца сітуацыя радыкальна зменіцца ў лепшы бок.

– Чаму ў гэтым годзе, калі такая складаная эпідэміялагічная сітуацыя, наогул не адмовіліся ад правядзення паўмарафону? Навошта ладзіць такое масавае мерапрыемства і падвяргаць небяспецы здароўе людзей? Я ведаю, што многія краіны адмовіліся праводзіць традыцыйныя марафоны...

– Яны адмовіліся ад тых мерапрыемстваў, якія павінны былі прайсці вясной, калі быў пік пандэміі. Мы, напрыклад, таксама вырашылі не праводзіць 9 мая «Забег мужных».

Але веру, што ў верасні ўсё будзе добра. Калі сітуацыя пагоршыцца альбо не палепшыцца, то ніхто рызыкаваць здароўем людзей не будзе.

І хачу адзначыць, што народ рэгіструецца на забег больш чым актыўна. Людзі самі сочаць за тым, якая сітуацыя з каранавірусам, ніхто ж сябе не захоча падстаўляць. А мы нікога не прымушаем удзельнічаць у мерапрыемстве. Гэта справа выключна добраахвотная.

– А як правядзенне паўмарафону стасуецца з тым, што эпідэміёлагі да гэтага часу раяць людзям трымаць дыстанцыю, насіць па магчымасці маскі, абмяжоўваць кантакты на вуліцы? Вы ж адкрыта ігнаруеце ўсе гэтыя рэкамендацыі. Не думаю, што падчас забегу нехта будзе трымаць дыстанцыю ці бегчы ў масцы...

– Давайце зыходзіць з таго, што гэта сёння гучаць такія рэкамендацыі, а зараз ні пра паўмарафон, ні пра 40 тысяч чалавек на гэтых спаборніцтвах размова не ідзе. У той жа час мы бачым, што яшчэ два месяцы таму ў Беларусі было 900 захварэлых у суткі, а зараз – каля 160. Станоўчая дынаміка ёсць? Безумоўна!

Таму мы, натуральна, прытрымліваемся і рэкамендацый Міністэрства аховы здароўя, і Міністэрства спорту, і іншых краін.

А гэтыя пытанні вы мне лепш задайце за тры-чатыры дні да пачатку паўмарафону. Вось тады будзе прадметная размова. А пакуль да забегу яшчэ паўтара месяца. Але, паверце мне, цікавасць да гэтага мерапрыемства ў людзей проста неверагодная.

– Якая эпідэміялагічная абстаноўка павінна быць у краіне, каб паўмарафон 13 верасня адбыўся? Ёсць нейкія крытэрыі?

– Будзем зыходзіць з лічбаў Міністэрства аховы здароўя па захварэлых на каранавірус у суткі і з той сітуацыі з пандэміяй, якая будзе ў верасні. Усё прааналізуем і напрыканцы жніўня прымем рашэнне. За паўтара месяца можа што заўгодна адбыцца. Ніхто ж не выключае, што восенню можа і другая хваля захворвання пайсці.

– Хто канкрэтна будзе прымаць рашэнне?

– Толькі адна наша федэрацыя такую адказнасць на сябе не возьме, таму будзем раіцца і з Міністэрствам спорту, і з Міністэрствам аховы здароўя.

Алесь СІВЫ.

ДУХОЎНАЕ

Уладзімір ЛІПСКІ

«Памілуй і ўзвысь» Малітвы.

(Працяг. Пачатак у №№ 53-58)

13 **Дзеткі мае! Давайце будзем любіць не словам і не языком, а справаю і ісцінаю.**

Першае Пасланне святога Яна, 3: 18

Дзеці мае родныя!
Унукі мае любыя!
Як жа давесці да вас,
каб вы паверылі,
што добрае не любіць
выходзіць за дзверы,
а благое бяжыць
за тысячы кіламетраў?
Усё добрае — вечнае.
Усё благое — разбуральнае.
Пазбягайце пустых слоў і спраў,
бо выйсце адно — раскаянне.
Роздум, маўклівасць, сціпласць —
якасці, прыдатныя для размовы,
спосаб многаму навучыцца.
Любіце жыццё не словамі,
а справамі і праўдаю.
Гэта вялікае і цяжкае выпрабаванне,
але ж і золата нараджаецца
не на паверхні зямлі,
а ў глыбокіх нетрах.
Маладосць — адзіны недахоп,
які выпраўляецца самім жыццём.
Усё астатняе выпраўляйце любоўю,
з ёю служыце людзям,
сваёй Радзіме.
І тады аніякія нягоды
не састарацць вас.
Настане ўзрост мудрасці,
які даецца Божым абраннікам.
Любоў — гэта залаты ключык,
якім можна адамкнуць
і замкнуць сэрца.
Шукайце гэты ключык у сваіх справах,
шукайце яго ў вечаровых малітвах,
калі спавядаецеся
за пражыты дзень.

Амін.

14 **Плавільня — на срэбра, і горніла — пад золата, а сэрцы выпрабоўвае Гасподзь.**

Кніга Мудрасці Саламона, 17: 3

Госпадзе!
Выпрабуй мяне, маё сэрца.
Агонь ачышчае золата
ад прымешкаў,
і я хачу ачысціцца.
Гадзіннік,
які адмярае зямны час,
не падказвае,
што рабіць у цяжкія хвіліны.
Падкажы, Божа,
як успрымаць паразы:
гэта ўрок жыццёвы
ці маё нявер'е ў Тваю сілу?
На беразе багата разумных,
калі ўсчынаецца шторм на моры.
Навучы, Божа, пераадольваць
нягоды, страх, няшчасці, буры.
Дай убачыць плады майго сэрца.

І я адчую Цябе,
Творца на небе,
убачу
Тваё святло і свой шлях,
успрыму
Тваю мудрасць і любоў,
адчую
Тваю веліч і ўсёмагутнасць —
і пайду за Табой,
каб на схіле жыцця
не вінаваціць сябе.
Хай будзе так!

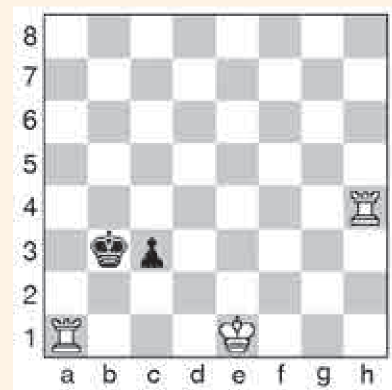
Амін.

ШАХМАТЫ

Памяці сябра

Пайшоў з жыцця наш чытач, адданы прыхільнік шахматнай кампазіцыі **Мікалай Іосіфавіч Наруць** (1935–2020). Урач па прафесіі, ён жыў у Плешчаніцах Лагойскага раёна. Пачынаючы з 1962 года апублікаваў некалькі дзясяткаў задач, пераважна мініяцюр. Захапляўся таксама завочнай гульнёй у шахматы, абараніўшы званне кандыдата ў майстры спорту. Іграў на баяне, ствараў музычныя кампазіцыі і песні. Калегі-шахматысты ведалі яго як добразычлівага, шчырага чалавека.

Прапануем адну з задач Мікалая Наруця *(гл. дыяграму)*.

Белыя: Кре1, Ла1, Лh4 (3).
Чорныя: Крb3, пс3 (2).
Мат за 3 хады.

Дасылайце рашэнні на адрас рэдакцыі ***(220030 г.Мінск, вул. Энгельса, 34а)*** або на электронны адрас: ***vadim_ne67@mail.ru.***

Творчы дуэт

Не адно дзесяцігоддзе мацнейшымі эцюдыстамі Беларусі, вядомымі далёка за яе межамі, былі **Георгій Афанасьеў** (1909–1971) і **Яўген Дзвізаў** (1937–2012). Разам мэтр і яго вучань склалі шмат кампазіцый, якія заваёўвалі ўзнагароды ў прэстыжных спаборніцтвах. Прааналізуем два эцюды гэтага творчага дуэта.

Наступны эцюд заняў высокае 4-е месца ў адным з камандных першынстваў СССР.

Белыя: Кра1, Ке6, пп. е5, f5 (4).
Чорныя: Крf3, Ле7, п. h7 (3).
Выйгрыш.

Рашае 1.f6! Ла7+ 2.Крb2 Лb7+ 3.Кра3! Кре4! 4.Кс7! Кр:е5 5.f7 Лb8 6.Ке8 з выйгрышам.

Калі пераставіць Ле7 на h3, атрымліваецца блізня, у якім рашэнне іншае: 1.f6! Кре4 2.f7! Лh1+ 3.Крb2 Лf1 4.Кf4! Л:f4 5.е6.

Вось яшчэ адзін эцюд Г.Афанасьева і Я.Дзвізава.

Белыя: Крg2, Кс8, пп. g6, h2, h3 (5).
Чорныя: Крd5, Лh6, пп. b7, f7, h5 (5).
Нічыя.

Рашае 1.Ке7+! Креб 2.g7 Кр:е7 3.h4!! *(не вядзе да мэты 3.g8К+? Креб 4.К:h6 b5 з выйгрышам чорных)* Лg6+ 4.Крh3! f5 5.g8Ф Л:g8 – пат.

Гуляе «шахматная эліта»

Чарговы анлайн-турнір з удзелам 12 мацнейшых гросмайстраў зладзіў чэмпіён свету Магнус Карлсен. Вось некалькі партый з гэтага спаборніцтва.

Магнус Карлсен – Хікару Накамура

1.d4 Kf6 2.c4 e6 3.Kf3 d5 4.Kc3 Ce7 5.Cf4 0-0 6.a3 Kbd7 7.Kb5 Ke8 8.e3 dc 9.C:c4 c5 10.dc a6 11.Kbd4 C:c5 12.0-0 Фe7 13.Лc1 Cd6 14.Ca2 Kdf6 15.Ke5 Kd7 16.Kdc6 Фh4 17.Cg3 Фg5 18.h4 Фf6 19.Kg4 Ф:b2 20.C:d6 bc 21.Лc2 Фb5 22.C:f8 K:f8 23.h5 h6 24.Фf3 Ф:h5 25.Ф:c6 Kc7 26.Фf3 Kd5 27.e4 e5 28.K:h6+, 1:0.

Данііл Дубаў – Магнус Карлсен

1.d4 Kf6 2.Kf3 d5 3.c4 c6 4.Kc3 e6 5.g3 Kbd7 6.Cg2 Ce7 7.0-0 0-0 8.b3 b6 9.Лe1 Ca6 10.Kd2 Лc8 11.Cb2 c5 12.dc K:c5 13.b4 Kce4 14.Kc:e4 de 15.b5 Cb7 16.e3 Cb4 17.Лe2 Фd3 18.Лb1 Cc3 19.Ca3 Лfd8 20.Лb3 Ф:c4 21.Фe1 Фd5 22.Cb4 Ф:b3 23.ab C:b4 24.Cf1 a5 25.Фd1 h6, 0:1.

Уладзіслаў Арцем'еў – Пентала Харыкрышна

1.Kf3 Kf6 2.c4 c5 3.Kc3 Kc6 4.d4 cd 5.K:d4 e6 6.e4 Cb4 7.K:c6 bc 8.Cd3 e5 9.0-0 0-0 10.h3 d6 11.Ce3 C:c3 12.bc Kd7 13.Фd2 Kc5 14.Cc2 Ce6 15.Лfd1 Kb7 16.c5 dc 17.Ф:d8 Лf:d8 18.Л:d8+ Л:d8 19.Лb1 Kd6 20.a4 Kc4 21.C:c5 a5 22.Ce7 Лc8 23.Лb7 h6 24.Kpf1 c5 25.Kpe1 Лc6 26.Лb5 Ka3 27.Лb8+ Kph7 28.Cb3 C:b3 29.Л:b3 Kc4 30.Лb5 Лc7 31.C:c5 f6 32.Kpe2 Лd7 33.Ce3 Лc7 34.Kpd3 K:e3 35.fe Лd7+ 36.Kpc2 Kpg6 37.Л:a5 Kpg5 38.g3 h5 39.Лd5 Лc7 40.a5, 1:0.

Калі страшны не допінг...

У большасці відаў спорту вядзецца барацьба з допінгам. А вось у шахматыстаў галоўны вораг іншы – «чыцерства». Так называюць недазволенае выкарыстанне камп'ютарных праграм падчас партыі. Нават некалькі гросмайстраў у свой час папаліся на карыстанні падказкамі. З парушальнікамі змагаюцца, але цяпер, калі спаборніцтвы збольшага перамясціліся ў інтэрнэт, кантраляваць гульцоў стала яшчэ складаней. Такія інцыдэнты здараюцца, у некаторых турнірах асобныя ўдзельнікі былі дыскваліфікаваны.

Праверце адказы

Задача ***А.Караля***, змешчаная ў «Народнай Волі» 23 чэрвеня, рашаецца: **1.Ch8!** Не вядуць да мэты спробы 1.Ce1? Kd1! або 1.Cd2? Kc4 (ці 1... Kd1)!

Першымі правільна рашылі ***Сяргей Галкін, Мікалай Шклярэўскі, Ігар Ананіч, Васіль Жуковіч, Віктар Жук, Сяргей Цяльпук.***

Вадзім ЖЫЛКО.

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ

Як будзе выглядаць форма беларускіх алімпійцаў?

Днямі была прэзентавана лінейка спартыўнага адзення для нацыянальнай зборнай Беларусі на Алімпіядзе ў Токіа, якую перанеслі з гэтага года на наступны.

Калекцыя стала вынікам супрацоўніцтва мастака-мадэльера ААТ «Світанак» **Міхаіла Мытніка** і вядомай плыўчыхі **Аляксандры Герасімені.**

Паводле слоў старшыні канцэрна «Беллегпрам» **Таццяны Лугіной**, у конкурсе бралі ўдзел 15 прадпрыемстваў розных формаў уласнасці. Было некалькі этапаў адбору, і на апошніх самі спартсмены тэсціравалі адзенне і давалі яму ацэнку.

Калекцыя для нацыянальнай зборнай пакуль трымаецца ў тайне, але некаторыя мадэлі вырашылі прэзентаваць і даць іх у продаж.

У форме выкарыстоўваюцца поліэфірныя «разумныя» ніткі, якія добра ўбіраюць вільгаць, і Аляксандра Герасіменя адзенне ацаніла: «*Яно вельмі камфортнае – з прахалодай. У гарачае надвор'е – проста выдатна!*»

Віктар ШПАК.

ФУТБОЛ

Дзесяць галоў на дваіх

Адбыліся матчы 19-га тура чэмпіянату Беларусі па футболе.

Асабліва вызначыліся барысаўскі БАТЭ і салігорскі «Шахцёр», якія ў гэтым туры былі вельмі выніковымі. Барысаўчане перамаглі «Мінск» – 6:0, а салігорская каманда не пакінула шанцаў «Смалявічам» – 4:0.

Астатнія вынікі: «Рух» (Брэст) – «Славія» (Мазыр) – 3:3, «Віцебск» – «Слуцк» – 2:0, «Іслач» (Мінскі раён) – «Дынама» (Брэст) – 2:0, «Белшына» (Бабруйск) – «Нёман» (Гродна) – 0:1, «Дынама» (Мінск) – «Гарадзея» – 1:0, «Энергетык-БДУ» (Мінск) – «Тарпеда-БелАЗ» (Жодзіна) – 1:4.

Фота: fcminsk.by.

Турнірнае становішча

Каманды	Гульні	Выйгрышы	Нічыі	Паражэнні	Мячы	Ачкі
Шахцёр	19	10	7	2	33–9	37
БАТЭ	19	11	4	4	39–18	37
Нёман	18	10	4	4	23–13	34
Дынама (Мн)	19	9	3	7	22–13	30
Тарпеда-БелАЗ	19	8	6	5	25–21	30
Віцебск	19	7	8	4	20–18	29
Энергетык-БДУ	19	9	2	8	26–29	29
Дынама (Бр)	17	8	2	7	31–22	26
Іслач	19	8	2	9	22–25	26
Рух	19	6	8	5	26–20	26
Славія	18	6	5	7	24–32	23
Слуцк	18	6	3	9	21–29	21
Гарадзея	19	5	4	10	17–30	19
Мінск	17	5	3	9	19–35	18
Смалявічы	18	3	5	10	20–31	14
Белшына	19	2	4	13	15–38	10

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info
Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.
Заснавальнік, выдавец і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Паколькі ў рэдакцыі няма магчымасці рэцэнзаваць і вяртаць нявыкарыстаныя матэрыялы, яна пакідае права ўступаць у перапіску за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №93/106 ад 30.04.2004. Пр-т Незалежнасці, 79/1, 220013, г. Мінск. Падпісана ў друк 27.07.2020 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 22 505 экз. Заказ № 2310.